

176. DRIFTSÅR

KVARTALSRAPPORT

3. KVARTAL 2018

Kvartalsregnskap 3. kvartal 2018

Hovedtall konsern	3
Styrets beretning	4
Regnskap Sparebanken Øst Konsern	
Resultatregnskap	14
Balanse	15
Endring egenkapital	16
Kontantstrømoppstilling.....	17
Note 1 Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet.....	18
Note 2 Driftssegmenter.....	20
Note 3 Kapitaldekning.....	21
Note 4 Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier.....	23
Note 5 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer kunder	24
Note 6 Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	25
Note 7 Utlån til kunder fordelt på sektor og næring.....	25
Note 8 Geografisk fordeling av utlån kunder.....	25
Note 9 Kredittrisiko.....	26
Note 10 Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser.....	27
Note 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser.....	29
Note 12 Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital.....	32
Note 13 Finansielle derivater.....	33
Note 14 Motregning finansielle instrumenter	35
Note 15 Netto renteinntekter.....	36
Note 16 Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter.....	36
Note 17 Driftskostnader.....	36
Note 18 Garantiansvar og andre poster utenom balansen.....	37
Note 19 Egenkapitalbevis.....	38
Regnskap Sparebanken Øst Morbank	
Resultatregnskap	39
Balanse	40
Endring egenkapital	41
Kontantstrømoppstilling.....	42
Tilleggsinformasjon Sparebanken Øst Konsern	
Nøkkeltall.....	43
Nøkkeltall beskrivelse.....	44
Resultatutvikling.....	45
Balanseutvikling	46

Hovedtall - konsern

Resultatregnskap (Beløp i mill.)	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1.-30.9.2018	1.1.-30.9.2017	Året 2017
Netto renteinntekter	139,9	147,7	417,1	428,5	577,2
Netto provisjonsinntekter	9,7	11,6	34,6	32,9	45,3
Netto resultat fra finansielle eiendeler	80,5	4,3	131,6	41,2	46,8
Andre driftsinntekter	2,9	13,9	22,8	55,5	62,4
Sum netto inntekter	233,0	177,5	606,1	558,1	731,7
Sum driftskostnader	74,3	68,4	210,0	207,2	277,4
Resultat før tap	158,7	109,1	396,1	350,9	454,3
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	1,3	3,8	10,0	8,9	7,2
Resultat før skattekostnad	157,4	105,3	386,1	342,0	447,1
Skattekostnad	18,2	25,4	60,6	78,0	103,7
Resultat etter skatt	139,2	79,9	325,5	264,0	343,4
Nøkkeltall	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1.-30.9.2018	1.1.-30.9.2017	Året 2017
Lønnsomhet					
Egenkapitalrentabilitet	15,51	9,37	12,49	10,75	10,59
Rentenetto i % av GFK	1,42	1,60	1,46	1,58	1,58
Resultat etter skatt i % av GFK	1,41	0,87	1,14	0,97	0,94
Kostnader i % av GFK	0,75	0,74	0,73	0,76	0,76
Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)	31,89	38,54	34,65	37,13	37,91
Kostnader i % av inntekter (ekskl. avk. på finansielle invest.)	48,72	39,49	44,26	40,09	40,50
Balansetall					
Netto utlån til kunder	33.236,9	30.423,6	33.236,9	30.423,6	30.972,4
Utlånsvekst (kvartal/12mnd)	3,28	1,11	9,25	2,39	4,30
Innskudd	14.618,8	13.941,4	14.618,8	13.941,4	13.971,8
Innskuddsvekst (kvartal/12mnd)	2,46	-0,69	4,86	0,52	0,61
Gjennomsnittlig egenkapital	3.484,1	3.268,7	3.393,8	3.179,5	3.140,2
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	39.063,3	36.616,0	38.237,6	36.372,9	36.497,2
Tapsavsetninger på utlån og mislighold					
Tap i % av netto utlån til kunder (IB)	0,02	0,05	0,04	0,04	0,02
Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder	0,29	0,34	0,29	0,34	0,32
Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån	0,39	0,40	0,39	0,40	0,36
Soliditet					
Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)	16,63	17,66	16,63	17,66	17,49
Ren kjernekapitaldekning (%)	15,80	16,94	15,80	16,94	17,49
Kjernekapitaldekning (%)	17,63	18,89	17,63	18,89	19,44
Kapitaldekning (%)	19,71	20,84	19,71	20,84	21,39
Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	19.160,2	17.978,2	19.160,2	17.978,2	17.960,0
Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% av udisponert resultat (%)	8,79	9,37	8,79	9,37	9,23
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	8,39	9,03	8,39	9,03	9,23
Likviditet					
Innskuddsdekning	43,98	45,82	43,98	45,82	45,11
LCR (%)	159,90	223,96	159,90	223,96	204,15
Kontor og årsverk					
Antall bankkontorer	27	25	27	25	25
Årsverk	201	190	201	190	181
Egenkapitalbevis					
Eierbrøk (morbank) (%)*	34,40	36,21	34,40	36,21	36,21
Antall egenkapitalbevis	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183
Bokført egenkapital pr. bevis	58,94	57,76	58,94	57,76	58,57
Resultat pr. egenkapitalbevis	2,26	1,35	5,26	4,47	5,81
Utbytte pr. bevis	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00
Omløpshastighet	19,34	15,41	31,46	19,19	19,31
Kurs	55,80	55,00	55,80	55,00	55,25

* For eierbrøk pr. 01.01.2018, se note 19
For definisjon av nøkkeltall, se side 44

Styrets beretning

Sparebanken Øst oppnådde et resultat etter skatt på 139,2 mill. kroner i 3. kvartal 2018 som gir en meget høy egenkapitalrentabilitet på 15,51 prosent. Resultatet per egenkapitalbevis er 2,26 kroner i kvartalet. Sparebanken Øst har i kvartalet positiv resultateffekt på aksjer i Frende Holding AS på 83,3 mill. kroner etter skatt. Porteføljen av netto misligholdte og tapsutsatte lån er fortsatt lav og utgjør ved utgangen av kvartalet 0,39 prosent av netto utlån. Tap på utlån til kunder er beskjedne og utgjør 1,3 mill. kroner i kvartalet. Vekst i utlån til kunder er høy med 3,28 prosent i kvartalet, mens innskudd fra kunder øker med 2,46 prosent i samme periode.

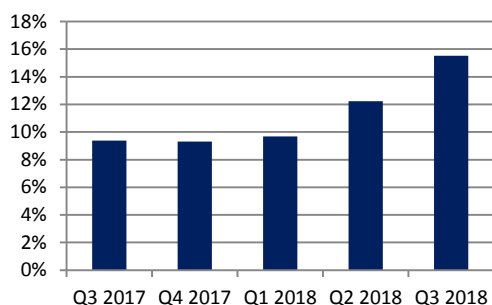
Resultat etter skatt per 30. september 2018 er 325,5 mill. kroner som gir en egenkapitalrentabilitet på 12,49 prosent. Resultatet per egenkapitalbevis er 5,26 kroner. Banken er meget solid med ren kjernekapitaldekning (inkl. 50 prosent av udisponert resultat) på 16,63 prosent. Vekst i netto utlån til kunder er 9,25 prosent siste 12 måneder, mens innskudd fra kunder øker med 4,86 prosent i samme periode. Tap på utlån til kunder for årets første tre kvartaler er lavt og utgjør 10,0 mill. kroner.

Resultatet i kvartalet

Sparebanken Øst konsern oppnådde et resultat i 3. kvartal 2018 på 139,2 mill. kroner etter skatt. Tilsvarende var resultatet etter skatt 79,9 mill. kroner i 3. kvartal 2017.

EK-beviseiernes og grunnfondets andel av kvartalets resultat etter skatt utgjorde 136,2 mill. kroner, mens 3,0 mill. kroner etter skatt utgjorde hybridkapitaleiernes andel (fondsobligasjoner) av kvartalets resultat.

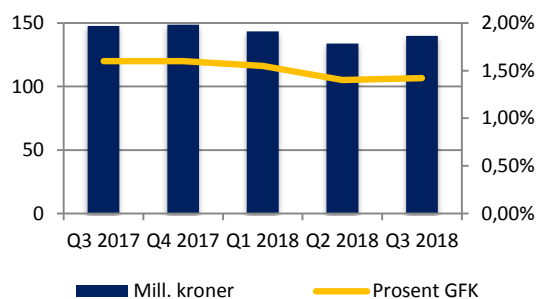
Egenkapitalrentabiliteten i kvartalet var 15,51 prosent mot 9,37 prosent for samme kvartal i 2017. Tabellen nedenfor viser egenkapitalrentabiliteten de fem siste kvartalene.

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter utgjør 139,9 mill. kroner i 3. kvartal 2018 mot 147,7 mill. kroner i samme kvartal i 2017. Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør 1,42 prosent i 3. kvartal 2018, tilsvarende tall for samme kvartal i 2017 var 1,60 prosent. Økte pengemarkedsrenter og sterk konkurranse har bidratt til lavere netto renteinntekter sammenlignet med samme periode i fjor. Netto renteinntekter øker med 6,0 mill. kroner fra forrige kvartal.

Figuren nedenfor viser netto renteinntekter i prosent og kroner de fem siste kvartalene.

Netto andre driftsinntekter

Netto andre driftsinntekter omfatter provisjonsinntekter og -kostnader, utbytte, netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter og andre inntekter.

Netto driftsinntekter øker med 63,3 mill. kroner i kvartalet fra 29,8 mill. kroner i 3. kvartal 2017 til 93,1 mill. kroner i 3. kvartal 2018.

- Netto provisjonsinntekter utgjør 9,7 mill. kroner i kvartalet og reduseres med 1,9 mill. kroner fra samme kvartal i fjor. Reduksjonen forklares i hovedsak med kostnader knyttet til VBB AS (Vipps) og Balder Betaling AS.
- Inntektsført utbytte i 3. kvartal 2018 utgjør 24,3 mill. kroner og gjelder tilbakebetaling av egenkapital fra Eksportfinans ASA.
- Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter utgjør 56,2 mill. kroner i kvartalet og øker med 52,1 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor.

Verdien av aksjene i Frende Holding AS er verdiregulert opp med 83,3 mill. kroner i kvartalet.

Verdien av aksjene i Eksportfinans ASA er verdiregulert ned med 24,2 mill. kroner i kvartalet i forbindelse med tilbakebetaling av egenkapital som er inntektsført som utbytte.

Positive verdiendringer knyttet til aksjer og aksjerettigheter i Visa Inc. utgjør 3,8 mill. kroner i kvartalet.

Som følge av økt kredittpåslag i obligasjonsmarkedet var verdiendring på likviditetsporteføljen negativ med 5,8 mill. kroner i 3. kvartal 2018 sammenlignet med en positiv endring på 0,7 mill. kroner i samme kvartal i 2017.

- Andre driftsinntekter utgjør 2,9 mill. kroner i 3. kvartal 2018 mot 13,9 mill. kroner i samme kvartal i 2017. I 3. kvartal 2017 ble det inntektsført gevinst ved salg av eiendom med 8,8 mill. kroner. Leieinntekter er redusert med 1,9 mill.

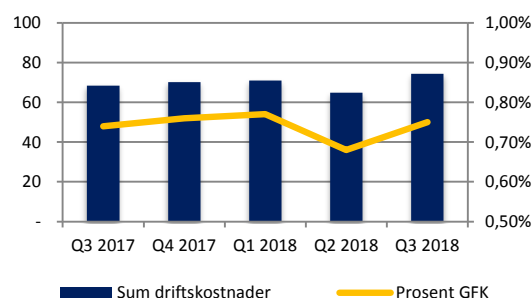
kroner sammenlignet med samme periode i fjor som følge av salg av eiendom.

Driftskostnader

Sum driftskostnader øker med 5,9 mill. kroner og utgjør 74,3 mill. kroner i 3. kvartal 2018 sammenlignet med 68,4 mill. kroner for samme kvartal i 2017. Kostnader i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør 0,75 prosent i 3. kvartal 2018 mot 0,74 prosent i 3. kvartal 2017.

- Lønn mv. utgjør 46,5 mill. kroner i 3. kvartal 2018 mot 40,6 mill. kroner i samme kvartal i fjor. Lønnskostnaden øker i hovedsak som følge av nyansettelser, økt avsetning til overskuddsdeling samt kostnader i forbindelse med bankens 175 års jubileum.
- Administrasjonskostnader utgjør 13,1 mill. kroner i 3. kvartal 2018 mot 12,6 mill. kroner i samme kvartal i 2017.
- Avskrivninger utgjør 3,6 mill. kroner i 3. kvartal 2018 mot 4,3 mill. kroner i samme kvartal i 2017.
- Andre driftskostnader utgjør 11,1 mill. kroner i 3. kvartal 2018 mot 10,9 mill. kroner i samme kvartal i 2017.

Etterfølgende figur viser sum driftskostnader i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital og kostnader i prosent av inntekter før tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier i de fem siste kvartalene.

Mislighold og tap

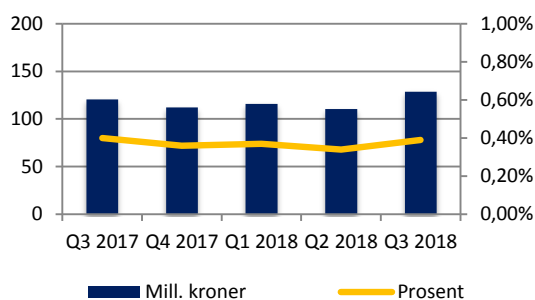
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer er nær uendret sammenlignet

med 3. kvartal 2017 og utgjør 0,39 prosent av netto utlån per 3. kvartal 2018 mot 0,40 prosent i 3. kvartal 2017.

Tap på utlån til kunder utgjør 1,3 mill. kroner i 3. kvartal 2018. Til sammenligning utgjorde tap på utlån 3,8 mill. kroner i 3. kvartal 2017.

Ved utgangen av kvartalet utgjør samlede tapsavsetninger 95,9 mill. kroner, tilsvarende 0,29 prosent av utlån til kunder. Andel individuelle nedskrivninger utgjør 69,0 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 62,4 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2017.

Etterfølgende figur viser netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer i mill. kroner og i prosent av netto utlån de fem siste kvartalene.

Resultatet hittil i år

Resultat etter skatt ved utgangen av 3. kvartal 2018 var 325,5 mill. kroner som er en økning på 61,5 mill. kroner sammenlignet med samme periode i 2017. Egenkapitalrentabiliteten hittil i år er 12,49 prosent mot 10,75 prosent for samme periode i fjor.

EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet hittil i år etter skatt utgjorde 317,0 mill. kroner mens 8,5 mill. kroner etter skatt utgjorde hybridkapitaleiernes andel av resultatet (fondsobligasjoner).

Netto renteinntekter utgjør 417,1 mill. kroner og reduseres med 11,4 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor.

Netto provisjonsinntekter utgjør 34,6 mill. kroner og viser en økning på 1,7 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor.

Mottatt utbytte hittil i år utgjør 33,0 mill. kroner og gjelder i all hovedsak mottatt tilbakebetaling fra Eksportfinans ASA med 24,3 mill. kroner og utbytte fra Frende Holding AS med 8,6 mill. kroner. Til sammenligning var utbyttet 16,2 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal i 2017 hvor utbytte fra Frende Holding AS utgjorde 15,8 mill. kroner.

Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter utgjør 98,6 mill. kroner mot 25,0 mill. kroner for samme periode i fjor. Det er hittil i år inntektsført 10,7 mill. kroner i forbindelse med Vipps-fusjonen og en positiv verdiendring på Frende Holding AS med 83,3 mill. kroner. Positive verdiendringer knyttet til aksjer og aksjerettigheter i Visa Inc. utgjør hittil i år 9,1 mill. kroner. Utover dette kan endringen i vesentlighet henføres til verdiendring i likviditetsporteføljen.

Andre driftsinntekter utgjør 22,8 mill. kroner hittil i år mot 55,5 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2017. Gevinster ved salg av eiendom utgjør 11,3 mill. kroner hittil i år mot 36,2 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2017. Leieinntekter er redusert med 5,4 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor som følge av eiendomssalg.

Driftskostnader utgjør 210,0 mill. kroner som er en økning på 2,8 mill. kroner sammenlignet med samme periode i 2017.

Tap på utlån til kunder utgjør 10,0 mill. kroner mot 8,9 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2017.

Balansen per 30.09.2018

Forvaltningskapitalen øker med 2.827,9 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor og utgjør 39.394,7 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018.

Eiendeler

- Kontanter og fordringer på sentralbanker utgjør 259,3 mill. kroner per 30.09.2018 mot 323,9 mill. kroner per 30.09.2017.
- Netto utlån til kredittinstitusjoner utgjør 11,1 mill. kroner per 30.09.2018 mot 8,9 mill. kroner per 30.09.2017. Utlån til kredittinstitusjoner er i sin helhet inter-banklån i Norge.
- Netto utlån til kunder utgjør 33.236,9 mill. kroner per 30.09.2018 mot 30.423,6 mill. kroner per 30.09.2017. Det er en økning på 2.813,3 mill. kroner siste 12 måneder, tilsvarende 9,25 prosent. Netto utlån til personkunder økte med 8,61 prosent og netto utlån til næringskunder økte med 13,24 prosent i samme periode. Utlån til personkunder utgjør 85,7 prosent av totale utlån til kunder.
- Beholdningen av sertifikater og obligasjoner utgjør 4.828,9 mill. kroner per 30.09.2018 mot 4.576,3 mill. kroner per 30.09.2017.
- Aksjer og andeler utgjør 611,5 mill. kroner per 30.09.2018 mot 457,0 mill. kroner per 30.09.2017.

Per 30.09.2018 er bankens aksjer i Frende Holding AS verdsatt til 318,3 mill. kroner og bankens aksjer i Eksportfinans ASA verdsatt til 195,0 mill. kroner.

Balder Betaling AS har som hovedformål å eie aksjer i VBB AS og er eid av flere uavhengige banker. Bankens eierandel i VBB AS etter Vipps-fusjonen er per dags dato indirekte eiet via Balder Betaling AS og utgjør om lag 0,67 prosent. Bankens aksjer i Balder Betaling AS er per 30.09.2018 verdsatt til 27,7 mill. kroner.

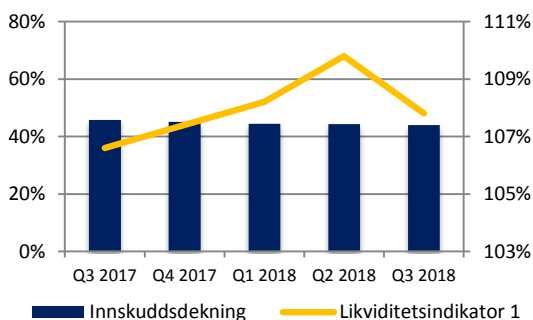
Banken eier 6,8 prosent av aksjene i Kraft Bank ASA. Aksjeposten er per 30.09.2018 verdsatt til 23,0 mill. kroner.

Banken eier rettigheter til aksjer i Visa Inc. via Visa Norge Holding 1 AS. Rettighetene er verdsatt til 10,4 mill. kroner per 30.09.2018. Bankens aksjer i VN Norge AS er verdsatt til 9,4 mill. kroner per 30.09.2018, verdien består av fremtidig kontantoppgjør samt rettigheter til aksjer i Visa Inc.

Gjeld

- Innskudd fra kunder utgjør 14.618,8 mill. kroner per 30.09.2018 mot 13.941,4 mill. kroner per 30.09.2017. Det er en økning siste 12 måneder på 677,4 mill. kroner, tilsvarende 4,86 prosent. Innskuddsdekningen i konsernet ved utgangen av 3. kvartal 2018 var 43,98 prosent mot 45,82 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2017.
- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjør 19.590,5 mill. kroner per 30.09.2018 mot 18.230,6 mill. kroner per 30.09.2017. Likviditetssituasjonen målt som langsiktig finansiering i prosent av illikvide eiendeler (likviditetsindikator 1) utgjorde 107,8 prosent per 30.09.2018 mot 106,6 prosent per 30.09.2017. LCR utgjør 159,9 prosent per 30.09.2018 mot 224,0 prosent per 30.09.2017. En konservativ investeringspolitikk medfører at en høy andel verdipapirer teller med i LCR-beregningen. Forfallsstrukturen påvirker LCR i stor grad.
- Andre langsiktige låneopptak utgjør 301,6 mill. kroner per 30.09.2018 mot 62,4 mill. kroner per 30.09.2017.
- Kortsiktige innlån (definert som innlån med gjenstående løpetid under 1 år) utgjør 2.236,9 mill. kroner per 30.09.2018.

Etterfølgende figur viser innskuddsdekning (blå/venstre) og langsiktig likviditet i prosent av illikvide eiendeler (gul/høyre) de fem siste kvartalene.

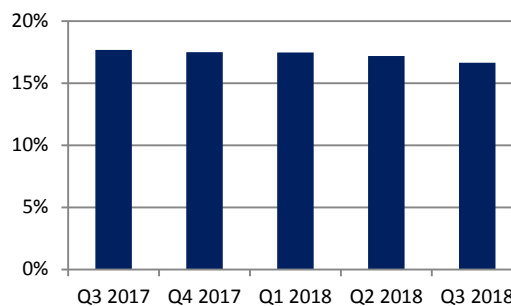
Kapitaldekning

- Kapitaldekningen målt ved ren kjernekapital, inkludert 50 prosent av EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet hittil i år, utgjorde 16,63 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2018. Dette er en reduksjon fra 17,66 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2017. Utviklingen sammenlignet mot utgangen av 2. kvartal 2018 er en reduksjon på 0,54 prosentpoeng. Reduksjonen i kvartalet forklares med høy utlånsvekst i tillegg til positiv verdiendring på aksjeposten i Frende Holding AS som utgjør om lag 0,19 prosentpoeng av reduksjonen.
- Finanstilsynet har, med hjemmel i finansforetakslovens § 13-6 syvende ledd, fastsatt konsernets pilar 2-krav til 2,3 prosent. Pilar 2-kravet er knyttet til risikofaktorer som ikke er dekket av pilar 1 og skal dekkes av ren kjernekapital. Kravet trådte i kraft 30.06.2017. Gitt dagens nivå på motsyklisk buffer på 2 prosent, innebærer dette et samlet krav for ren kjernekapitaldekning på minst 14,3 prosent. Sparebanken Øst har en målsetning om minimum 14,75 prosent ren kjernekapitaldekning.
- Netto ansvarlig kapital utgjorde 3.777,1 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018, hvorav konsernets kjernekapital utgjorde 3.377,8 mill. kroner. Med et beregningsgrunnlag på 19.160,2 mill. kroner tilsvarer dette en kapitaldekning på 19,71 prosent hvorav kjernekapitaldekningen utgjør 17,63 prosent. Banken benytter standardmetoden ved beregning

av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko.

- Uvektet kjernekapitalandel, inkludert 50 prosent av EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet hittil i år, utgjorde 8,79 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 9,37 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2017. Kravet til uvektet kjernekapital for banker er på til sammen 5,00 prosent.

Etterfølgende figur viser utviklingen i ren kjernekapitaldekning, inkludert 50 prosent av EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet hittil i år, de fem siste kvartalene.

Risikoforhold

Kredittrisiko

Sparebanken Øst har en kredittstrategi som omhandler ulike typer kredittrisiko knyttet til utlån, kreditter og garantier ytet til kunder innenfor person- og næringsmarkedet, samt motpartsrisiko for verdipapirer.

Kredittstrategien bidrar til å sikre at bankens aktiviteter innenfor kredittområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé og strategiske planer, herunder at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Banken har en etablert kredittportefølje med en kvalitet og sammensetning som sikrer bankens lønnsomhet på kort og lang sikt og sikrer at bankens håndtering av kredittrisiko skjer i samsvar med de krav som følger av

lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold.

Prinsippene i strategidokumentet er videreført i bankens kreditthåndbøker samt bankens etablerte instruksverk.

Innenfor person- og næringsmarkedet står betjeningsevne og betjeningsvilje sentralt i kredittvurderingene. Måling av risiko ved utlån til kunder skjer gjennom risiko-klassifisering av kunder. Kriteriene for klassifisering i AS Financiering avviker fra morbank og Sparebanken Øst Boligkreditt AS. Risikoklassifiseringen er etablert som en integrert del av kredittprosessen og kravet til årlig reklassifisering av låneengasjement er ivaretatt. Utviklingen i kredittrisiko følges løpende opp med rapporter til bankens ledelse og kvartalsvise rapporter til bankens styre.

Bankens geografiske nedslagsfelt gir tilgang til et stort markedsområde med fleksibilitet med hensyn til kunder og segmenter. Bankens utlånsportefølje fordeler seg geografisk i hovedsak til det sentrale østlandsområdet.

Lav andel utlån innenfor næringsmarkedet bidrar til generell lav konsentrasjonsrisiko for banken. Eksponering mot næringseiendom utgjør en relativt stor andel av næringsporteføljen, men en begrenset andel av bankens totale utlånsportefølje.

Lån og kreditter til personmarkedet gis som hovedregel mot pant i bolig. Banken har en lav eksponering knyttet til utlån og kreditter uten tilhørende sikkerhet.

Banken tar også kredittrisiko gjennom forvaltning av likviditetsreserver og overskuddslikviditet. Banken har til hensikt å holde rentebærende papirer med lav kredittrisiko for likviditetsformål (reserve for avhendelse ved behov) som grunnlag for deponering for låneadgang i sentralbanken eller begge deler.

Bankens kredittrisiko overvåkes kontinuerlig og det foreligger oppdaterte oversikter over bankens totale motpartsrisiko.

Markedsrisiko

Sparebanken Øst har en finansstrategi som skal bidra til å sikre at bankens aktiviteter innenfor finansområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé, strategiske planer og budsjetter, samt at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Videre skal finansstrategien bidra til å sikre at bankens håndtering av finansiell risiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold. Sparebanken Øst har en likviditetsportefølje bestående av rentebærende verdipapirer i hovedsak utstedt av nordiske kredittforetak, norske banker, kommuner, stat og statsgaranterte foretak. Gjennom dette tar banken kredittspreadrisiko.

Renterisiko holdes innenfor fastsatte rammer og begrenses ved at eiendeler og gjeld i all hovedsak har flytende rente eller er swappet til flytende rente. Valutarisiko reduseres ved inngåelse av terminforretninger eller basis-swapper. Banken har svært liten rente- og valutarisiko. Eksponering mot egenkapital-instrumenter utover bankens datterselskaper og strategiske investeringer er begrenset.

Likviditetsrisiko

Sparebanken Øst har en konservativ holdning til likviditetsrisiko og styrer etter fastsatte rammer. Konsernet skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring slik at foretaket til en hver tid har tilstrekkelig likvider til at det kan dekke sine forpliktelser ved forfall og illikvide eiendeler finansieres langsiktig. Sparebanken Øst utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) gjennom bankens heleide kredittforetak. I utgangspunktet utstedes OMF med lang løpetid, mens senior obligasjonslån utstedes med løpetider som til en hver tid passer inn i eksisterende forfallsprofil.

Operasjonell risiko

Gjennom årlige gjennomganger av bankens nøkkelprosesser, etablerte internkontroller med halvårlig bekreftelse fra lederne på gjennomført internkontroll og kvartalsvis rapportering av registrerte hendelser og

vurdert risikonivå til styret, overvåkes operasjonell risiko. Konsernet har ikke registrert vesentlige tap som følge av svikt i interne prosesser, systemer, menneskelig svikt eller uforutsette hendelser hittil i år.

Rating

Sparebanken Øst har fra oktober 2017 hatt «long-term deposit» og «issuer» rating på A2 fra Moody's Investors Service. Bankens «counterparty Risk Assessment» (CRA) og «Long-term Counterparty Risk Rating» (CRR) er på A1. Det er stabile utsikter på bankens rating.

Datterselskaper

Sparebanken Øst Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og har til formål å yte eller erverve bolighypoteklån, eiendomshypoteklån, lån sikret ved pant i andre realregistrerte formuesgoder eller offentlig lån og å finansiere utlånsvirksomheten hovedsakelig ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Belåningsgraden i sikkerhetsmassen (LTV) ved utgangen av 3. kvartal 2018 var 45,6 prosent. Til sammenlikning var tilsvarende tall 45,4 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2017.

Selskapets forvaltningskapital per 30.09.2018 er 13.610,2 mill. kroner og består i all hovedsak av 1. prioritets pantelån i bolig og er finansiert gjennom obligasjoner med fortrinnsrett og trekkrettighet fra morselskapet. Selskapets innskutte egenkapital er 650,0 mill. kroner, hvorav 319,8 mill. kroner er aksjekapital og 330,2 mill. kroner er overkursfond. Resultat etter skatt ved utgangen av 3. kvartal 2018 viser et overskudd på 55,1 mill. kroner mot 54,4 mill. kroner for samme periode i fjor. Selskapet har ingen ansatte, men leier tjenester av Sparebanken Øst. Obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Sparebanken Øst Boligkreditt AS har AAA-rating.

AS Finansiering er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Hovedproduktet er salgs-

pantfinansiering av bruktbil. Selskapet oppnådde et overskudd etter skatt på 27,8 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 32,0 mill. kroner i samme periode i fjor. Forvaltningskapitalen utgjør 2.007,2 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018. Ved utgangen av 3. kvartal 2018 har selskapet 19 ansatte tilsvarende 19 årsverk.

Sparebanken Øst Eiendom AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og skal være en forvalter av eiendommer tilhørende konsernet Sparebanken Øst. Driftsinntekter utgjorde 20,0 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 58,5 mill. kroner i samme periode i fjor. Det er ved utgangen av 3. kvartal 2018 inntektsført gevinster ved salg av eiendom på 11,3 mill. kroner mot 40,3 mill. kroner i samme periode i fjor. Resultat etter skatt viser et overskudd på 12,2 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 37,5 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har 2 ansatte, tilsvarende 2 årsverk. Daglig leder er innleid fra Sparebanken Øst.

Øst Prosjekt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og har som hovedformål å overta prosjekter og drive industri- og handelsvirksomhet til sikring og realisering av utsatte engasjementer i morbanken. Selskapet har ingen ansatte. Resultat etter skatt viser et underskudd på 0,3 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot et underskudd på 5,6 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har ved utgangen av 3. kvartal 2018 ingen større pågående prosjekter.

Øst Inkasso AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Selskapets formål er å drive inkassovirksomhet samt det som står i naturlig forbindelse med det, herunder blant annet purretjenester og langtidsovervåkning av inkassoporteføljer. Driftsinntekter utgjorde 6,1 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 6,9 mill. kroner i samme periode i fjor. Resultat etter skatt viser et overskudd på 0,2 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 0,8 mill. kroner i samme periode i fjor. Selskapet har 6 ansatte, tilsvarende 6 årsverk.

Frende Forsikring

Frende Holding AS er eierselskapet for Frende Skade AS og Frende Liv AS (Frende Forsikring). Banken har en eierandel i holdingselskapet på 13,19 prosent. Frende er eid av 15 sparebanker der Sparebanken Vest er største aksjonær og Sparebanken Øst er tredje største aksjonær. Selskapet tilbyr skade- og liv-produkter til bedrifter og privatpersoner og har over 250.000 kunder. Frende Forsikring har hovedkontor i Bergen. Frende Holding AS har et overskudd etter skatt på 47,0 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot 175,1 mill. kroner i samme periode i fjor.

Frende Skade har et underskudd etter skatt på 19,1 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot et overskudd på 109,0 mill. kroner i samme periode i fjor. Skadeprosenten hittil i år er 87,2 % mot 77,7 % i samme periode i fjor og combined ratio er 105,8 % mot 96,1 % i samme periode i fjor. Store brannskader og naturskader bidrar sterkt til de høye skadeprosentene i tillegg til høy skadefrekvens på bil og bygning.

Frende Liv har et overskudd etter skatt på 68,6 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2018 mot et overskudd på 66,7 mill. kroner i samme periode i fjor.

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IAS 34 Interim Financial Reporting (IFRS). Kvartalsregnskapet er ikke revidert. Det vises til note 1 for omtale av regnskapsprinsipper.

Utbyttepolitikk

Sparebanken Øst har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir en god og stabil avkastning på bankens egenkapital og skape verdier for egenkapitalbeviserne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene. Årsoverskuddet vil bli fordelt

mellom egenkapitalbeviserne og samfunnskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

Sparebanken Øst vil sikte mot at 50 til 75 prosent av overskuddet tilordnet egenkapitalbeviserne utbetales som utbytte.

Sparebanken Øst tar videre sikte på å utdele utbytte på samfunnskapitalen i form av gaver til allmennyttige formål med 50 til 75 prosent av utbyttet som utdeles til egenkapitalbeviserne. Ved fastsettelsen av utbytte og gaver vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjon, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital.

Makroøkonomisk utvikling

Det er god vekst i norsk økonomi, i tråd med sentralbankens forventninger. Det nærmeste året er det forventet fortsatt god vekst, før veksten forventes å dempes gradvis. Oljeprisen har steget betraktelig det siste året og investeringene på norsk sokkel er på vei opp samtidig som kapasitetsutnyttelsen i norsk økonomi fortsetter å øke og trolig er nær et normalt nivå. Arbeidsmarkedet har utviklet seg noe svakere enn sentralbanken hadde ventet og registrert arbeidsledighet har så langt i 2018 endret seg lite. Økende kapasitetsutnyttelse og et strammere arbeidsmarked bidrar til forventning om økende lønnsvekst de neste årene. Boligprisene har økt moderat i 2018 etter nedgangen i 2017, men de siste månedene har veksten vært lav og lavere enn forventet. Husholdningenes gjeldsbelastning er høy, men gjeldsveksten har avtatt noe i år. Prisveksten har økt mer enn forventet og oppgangen skyldes i stor grad høy vekst i elektrisitetsprisene. Den underliggende tolv månedersveksten justert for avgiftsendringer og uten energivarer er nå nær inflasjonsmålet på 2,00 prosent. Pengemarkedsrentene har etter en betydelig økning i 1. kvartal 2018 stabilisert seg på et nivå mellom 1,00 og 1,10 prosent i 3. kvartal. I tråd med forventningene hevet Norges Bank styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til 0,75 prosent i september og sier at styringsrenten mest sannsynlig blir satt videre opp i 1. kvartal neste år.

Utsiktene fremover

Sparebanken Øst har sin hovedvirksomhet i østlandsregionen. De økonomiske utsiktene er fortsatt gode og boligprisene forventes å ha en moderat prisstigning fremover. Den siste tiden har vært preget av økt usikkerhet i finansmarkedet. Frem til nå har ikke dette påvirket konsernet i nevneverdig grad, men det kan ikke utelukkes at blant annet bankens innlånskostnader kan øke dersom usikkerheten vedvarer.

Sparebanken Øst er en kostnadseffektiv bank og har et sterkt fokus og tro på at et lavt kostnadsnivå utgjør et konkurransefortrinn. Kostnader i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital forventes å være på et lavt nivå også fremover.

Konsernet har en kapital situasjon som er meget solid og som gir vekstmuligheter og høy utbytteevne. Målet for ren kjernekapitaldekning er 14,75 prosent. Konsernet har videre en solid likviditetsbuffer som gir trygghet dersom tilgangen til finansiering for bankene fremover skulle bli utfordrende. Målet for langsiktig finansiering er satt til 106 prosent av illikvide eiendeler. Konsernet forventer å kunne hente inn ny finansiering med marginer på nivå med de store regionbankene. Sparebanken Øst opplever å ha en god posisjon i markedet for egenkapitalbevis med et mål om en enkel og åpen kommunikasjon med investorene. Målet for avkastning på egenkapitalen er satt til 10 prosent over tid.

Veksten i utlån til og innskudd fra kunder vil avhenge av den generelle konkurransen i bankmarkedet og tilgangen på langsiktig finansiering. Det forventes vekst i utlån til både person- og bedriftskunder. Veksten forventes å fordele seg relativt likt mellom de ulike distribusjonskanalene. Vekst i utlån til personer vil i hovedsak komme fra utlån med

pant i bolig og til salgspantfinansiering av bruktbil. Vekst i utlån til bedrifter vil skje i konsernets definerte markedsområder der hovedproduktet er nedbetalingslån med pant i fast eiendom. Innlemming av kapitaldekningsdirektivet (CRD IV) i norsk rett vil kunne påvirke konkurransesituasjonen mellom banker med virke i Norge dersom det ikke innføres nye tiltak knyttet til bortfall av Basel I-gulvet og innføring av SMB-rabatt. Ulike kapitalkrav mellom banker hjemmehørende i Norge og andre land påvirker konkurransesituasjonen og derigjennom lønnsomheten knyttet til slike utlån for Sparebanken Øst.

Bankvirksomhet innebærer risiko for tap og mislighold og tap på utlån og garantier til kunder kan derfor ikke utelukkes. Det forventes et fortsatt lavt nivå på misligholdte og tapsutsatte engasjementer og lave tap på utlån fremover.

Markedsverdiene på verdipapirer i form av obligasjoner og aksjer vil svinge over tid og tap på aksjer vil kunne inntreffe. Konsernets beholdning av obligasjoner holdes for likviditetsmessige formål og har lav risiko for tap.

Det forventes fortsatt høy konkurranse i bankmarkedet som for Sparebanken Øst omfatter produkter knyttet til utlån, sparing, betaling og forsikring. Det forventes fortsatt press på marginer på utlån til personkunder og bedrifter. Et fortsatt lavt rentenivå presser rentedifferansen mellom utlån og innskudd. Konsernets inntjening og egenkapitalavkastning vil avhenge av makroøkonomisk utvikling, konsernets konkurransekraft og marginutvikling på innlån fremover.

Hokksund, 30. september 2018

Drammen, 30. oktober 2018

Øivind Andersson
leder

Knut Smedsrud
nestleder

Morten André Yttreide
medlem

Cecilie Hagby
medlem

Elly Therese Thoresen
medlem

Kari Solberg Økland
medlem

Ole-Martin Solberg
ansattes repr.

Inger Helen Pettersen
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

Resultatregnskap konsern

(Beløp i mill.)	Note	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1.-30.9.2018	1.1.-30.9.2017	Året 2017
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		242,1	235,7	708,8	711,5	950,9
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi		20,9	19,3	58,3	54,7	69,2
Rentekostnader		123,1	107,3	350,0	337,7	442,9
Netto renteinntekter	15	139,9	147,7	417,1	428,5	577,2
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		21,2	21,9	65,5	63,2	85,7
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		11,5	10,3	30,9	30,3	40,4
Utbytte		24,3	0,2	33,0	16,2	16,3
Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	16	56,2	4,1	98,6	25,0	30,5
Andre driftsinntekter		2,9	13,9	22,8	55,5	62,4
Netto andre driftsinntekter		93,1	29,8	189,0	129,6	154,5
Lønn mv.		46,5	40,6	124,9	117,7	156,6
Administrasjonskostnader		13,1	12,6	37,9	37,8	50,6
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler		3,6	4,3	10,0	14,2	17,9
Andre driftskostnader		11,1	10,9	37,2	37,5	52,3
Sum driftskostnader	17	74,3	68,4	210,0	207,2	277,4
Resultat før tap		158,7	109,1	396,1	350,9	454,3
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	4	1,3	3,8	10,0	8,9	7,2
Resultat før skattekostnad		157,4	105,3	386,1	342,0	447,1
Skattekostnad		18,2	25,4	60,6	78,0	103,7
Resultat etter skatt		139,2	79,9	325,5	264,0	343,4
Hybridkapitaleiernes andel av resultatet		3,0	2,7	8,5	8,3	11,0
EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet		136,2	77,2	317,0	255,7	332,4
Resultat etter skatt		139,2	79,9	325,5	264,0	343,4
Resultat pr. egenkapitalbevis		2,26	1,35	5,26	4,47	5,81
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis		2,26	1,35	5,26	4,47	5,81

Totalresultat konsern

(Beløp i mill.)	Note	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1.-30.9.2018	1.1.-30.9.2017	Året 2017
Resultat etter skatt		139,2	79,9	325,5	264,0	343,4
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet						
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner		0,0	0,0	0,0	0,0	-30,3
Skatt relatert til poster som ikke kan reklassifiseres		0,0	0,0	0,0	0,0	7,6
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet						
Endr. virkelig verdi for investeringer tilgj. for salg (IAS 39 tom 31.12.17)		0,0	0,0	0,0	0,0	23,7
Skatt relatert til poster som kan reklassifiseres		0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8
Totalresultat		139,2	79,9	325,5	264,0	343,6

Balanse konsern

(Beløp i mill.)	Note	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Eiendeler				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	10,11	259,3	323,9	341,2
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10,11	11,1	8,9	5,7
Utlån til og fordringer på kunder	4,7,8,10,11	33.236,9	30.423,6	30.972,4
Sertifikater og obligasjoner	10,11	4.828,9	4.576,3	4.515,1
Aksjer og andeler	10,11	611,5	457,0	483,9
Finansielle derivater	10,11,13,14	227,3	350,7	297,9
Investerings eiendommer		60,2	135,6	134,6
Varige driftsmidler		133,2	133,2	133,9
Andre eiendeler		15,8	145,6	103,2
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter		10,5	12,0	6,2
Sum eiendeler		39.394,7	36.566,8	36.994,1
Gjeld og egenkapital				
Gjeld til kredittinstitusjoner	10,11	301,6	62,4	330,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	6,10,11	14.618,8	13.941,4	13.971,8
Finansielle derivater	10,11,13,14	48,4	32,7	25,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,11,12	19.590,5	18.230,6	18.228,5
Andre forpliktelser		220,9	190,3	235,0
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		42,2	35,6	37,8
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		69,2	38,6	68,6
Utsatt skatt forpliktelse		10,1	24,4	8,9
Ansvarlig lånekapital	10,11,12	465,3	351,8	351,9
Sum gjeld		35.367,0	32.907,8	33.258,1
Innskutt egenkapital		595,1	595,1	595,1
Hybridkapital		475,5	351,7	351,7
Opptjent egenkapital		2.957,1	2.712,2	2.789,2
Sum egenkapital		4.027,7	3.659,0	3.736,0
Sum gjeld og egenkapital		39.394,7	36.566,8	36.994,1

Endring egenkapital konsern

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat
30.09.2018	3.384,3	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	412,6	0,0
Implementeringseffekt IFRS 9	6,6	0,0	0,0	0,0	5,1	9,5	0,0	0,0	-8,1	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,7	0,0	0,0	351,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2018	3.742,5	207,3	387,8	351,7	414,4	1.741,1	38,1	197,6	404,5	0,0
Ordinært resultat	325,5	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	317,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	325,5	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	317,0
Utbytte til EK-beveiere 2017 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2017 vedtatt	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-11,6	0,0	0,0	-11,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	2,9	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-76,0	0,0	0,0	-76,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 30.09.2018	4.027,7	207,3	387,8	475,5	310,7	1.689,2	38,1	197,6	404,5	317,0

30.09.2017	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat
Egenkapital pr. 31.12.2016	3.176,1	207,3	387,8	0,0	379,0	1.573,7	38,1	174,7	415,5	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,9	0,0	0,0	351,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2017	3.528,0	207,3	387,8	351,9	379,0	1.573,7	38,1	174,7	415,5	0,0
Ordinært resultat	264,0	0,0	0,0	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	255,7
Endr. i virkelig verdi for investeringer TFS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	264,0	0,0	0,0	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	255,7
Utbytte til EK-beveiere 2016 vedtatt	-82,9	0,0	0,0	0,0	-82,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2016 vedtatt	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-11,2	0,0	0,0	-11,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	2,7	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 30.09.2017	3.659,0	207,3	387,8	351,7	296,1	1.532,1	38,1	174,7	415,5	255,7

2017	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital						
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Overkurs	Fondsobligasjon	Utjevningsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat
Egenkapital pr. 31.12.2016	3.176,1	207,3	387,8	0,0	379,0	1.573,7	38,1	174,7	415,5	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,9	0,0	0,0	351,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2017	3.528,0	207,3	387,8	351,9	379,0	1.573,7	38,1	174,7	415,5	0,0
Årsresultat	343,4	0,0	0,0	11,0	121,1	213,3	0,0	0,0	-2,0	0,0
Endr. i virkelig verdi for investeringer TFS	22,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22,9	0,0	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-22,7	0,0	0,0	0,0	-7,9	-13,9	0,0	0,0	-0,9	0,0
Totalresultat	343,6	0,0	0,0	11,0	113,2	199,4	0,0	22,9	-2,9	0,0
Utbytte til EK-beveiere 2016 vedtatt	-82,9	0,0	0,0	0,0	-82,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2016 vedtatt	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-14,8	0,0	0,0	-14,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	3,6	0,0	0,0	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2017	3.736,0	207,3	387,8	351,7	409,3	1.731,6	38,1	197,6	412,6	0,0

Kontantstrømoppstilling konsern

(Beløp i mill.)		30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Driftsaktiviteter				
Resultat før skattekostnad		386,1	342,0	447,1
Justert for:				
Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader		48,9	42,7	-3,2
Netto inn-/utbetaling av lån til kunder		-2.257,6	-725,1	-1.267,3
Endring i sertifikater og obligasjoner		-314,5	-291,2	-229,9
Verdiendring aksjer og andeler		-103,3	0,0	-3,4
Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften		74,7	-109,3	-58,2
Netto inn-/utbetaling av innlån fra kredittinstitusjoner		0,0	2,1	-0,1
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder		597,7	8,1	83,8
Endring i øvrig gjeld i forbindelse med driften		-12,6	-12,0	-2,0
Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad		14,1	10,7	9,8
Netto gevinst/tap fra investeringsaktiviteter		-12,6	-39,5	-39,5
Netto gevinst/tap fra finansieringsaktiviteter		3,9	5,4	5,8
Netto endring i forbindelse med investeringsaktiviteter		-0,2	0,0	0,0
Periodens betalte skatt		-107,3	-91,5	-88,1
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	-1.682,7	-857,6	-1.145,2
Investeringsaktiviteter				
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-15,6	-17,3	-21,1
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		92,1	186,3	186,7
Netto inn-/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer		-23,1	207,8	206,5
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	53,4	376,8	372,1
Finansieringsaktiviteter				
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner		-30,0	-30,0	240,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer		-2.529,7	-2.488,6	-3.248,0
Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer		4.103,8	3.104,9	3.904,4
Utbetaling av utbytte		-103,7	-82,9	-82,9
Brutto utbetaling ved tilbakebetaling av hybridkapital		-76,0	0,0	0,0
Brutto innbetaling ved utstedelse av hybridkapital		200,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital		-11,6	-11,2	-14,9
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	1.552,8	492,2	798,6
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-76,5	11,4	25,5
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		346,9	321,4	321,4
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		270,4	332,8	346,9

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Note 1 – Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet for konsernet er utarbeidet i overensstemmelse med IAS 34 Interim Financial Reporting (IFRS). Beskrivelse av de regnskapsprinsipper som er lagt til grunn ved avleggelsen av regnskapet fremkommer i årsrapporten for 2017, med unntak av IFRS 9 som har erstattet IAS 39 fra og med 01.01.2018 og presentasjon av fondsobligasjoner. Regnskapsprinsipper som følger av disse endringene er beskrevet under. Det vises for øvrig til kvartalsrapport for 2. kvartal 2018 samt årsrapporten for 2017 for redegjørelser og tabeller som viser implementeringseffektene ved implementering av IFRS 9.

Alle beløp er oppgitt i mill. kroner og vedrører konsernet dersom ikke annet er angitt spesifikt. Kvartalsregnskapet er ikke revidert.

Vurderinger og anvendelse av estimater

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. For nærmere redegjørelse vises til årsrapport 2017, note 3 vurderinger og anvendelse av estimater.

Presentasjon av fondsobligasjoner (hybridkapital)

Sparebanken Øst endret sin presentasjon av fondsobligasjoner fra og med 01.01.2018 og det vises til nærmere omtale i 1. kvartalsrapport 2018. Endringen medførte at utstedte fondsobligasjoner ble reklassifisert fra gjeld til egenkapital, og at resultat etter skatt øker som følge av at renter på fondsobligasjoner reklassifiseres fra rentekostnader til utdeling fra egenkapital. Rentekostnader på fondsobligasjoner i 3. kvartal 2018 utgjør 4,0 mill. kroner og 3,0 mill. kroner etter skatt. Hittil i år utgjør rentekostnadene 11,3 mill. kroner og 8,5 mill. kroner etter skatt. Sammenligningstall er omarbeidet og rentekostnadene i 3. kvartal 2017 er redusert med 3,6 mill. kroner og resultat etter skatt økt med 2,7 mill. kroner. For perioden 01.01-30.09.2017 er rentekostnadene redusert med 11,1 mill. kroner og resultat etter skatt økt med 8,3 mill. kroner.

Egenkapitalen og den andel av resultatet som tilføres egenkapitalbeveiseierne og grunnfondskapital er ikke påvirket av endring i presentasjon.

Regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter (IFRS 9)

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når konsernet blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når rettighetene til å motta kontantstrømmene er overført. Finansielle forpliktelser fraregnes når de har opphørt, eller når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Klassifisering

Konsernets finansielle instrumenter som omfattes av IFRS 9, er ved første gangs regnskapsføring klassifisert i en av følgende kategorier:

Finansielle eiendeler:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Finansielle forpliktelser:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost:

Konsernets utlån og fordringer, med unntak av fastrenteutlån, måles til amortisert kost. Klassifiseringen er basert på konsernets forretningsmodell hvor formålet er å holde instrumentene for å motta kontraktmessige kontantstrømmer. Inntektene beregnes etter effektiv rentemetode, der den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer ved forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av kontantstrømmene neddiskontert med den effektive renten.

Note 1 – Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet (forts.)

Fastrenteutlån, sertifikater og obligasjoner:

Fastrenteutlån er utpekt og måles til virkelig verdi over resultatet for å unngå regnskapsmessig måleulikheter som følge av at det inngås rentederivater for å redusere renterisiko. Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner utgjør konsernets likviditetsportefølje, som styres og måles til virkelig verdi. Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Egenkapitalinstrumenter:

Konsernet har klassifisert aksjer og andeler i kategorien virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Innlån og andre finansielle forpliktelser:

Konsernet måler finansielle forpliktelser, bortsett fra derivater, til amortisert kost. Finansiell gjeld måles til amortisert kost hvor forskjeller mellom mottatte beløp fratrukket transaksjonskostnader og innløsningsverdi periodiseres over låneperioden ved bruk av effektiv rentemetode. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjeld.

Derivater:

Finansielle derivater er kontrakter som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- og/eller valutarisiko konsernet har påtatt seg. Derivatene omfatter valuta- og renteinstrumenter. Finansielle derivater regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Derivatet regnskapsføres som en eiendel dersom virkelig verdi er positiv og som en forpliktelse dersom virkelig verdi er negativ.

Sikringsbokføring:

Konsernet benytter seg i hovedsak av finansielle derivater for å redusere rente- og/eller valutarisiko.

Konsernet benytter virkelig verdisikring på fastrenteinnlån og valutainnlån. En virkelig verdisikring er en sikringsrelasjon hvor foretaket ønsker å sikre seg mot eksponeringen for verdiendringer for balanseførte eiendeler eller forpliktelser. Obligasjonsgjeld med fast rente utgjør en renterisiko. Obligasjonsgjeld i utenlandsk valuta representerer både en rente- og valutarisiko. For finansielle derivater som benyttes til sikring av virkelig verdi av balanseførte forpliktelser benyttes sikringsbokføring dersom kriteriene er oppfylt. Endringer i virkelig verdi på finansielle derivater som er klassifisert som, og oppfyller kravene til verdisikring, regnskapsføres over resultatregnskapet sammen med enhver endring i virkelig verdi på den sikrede forpliktelsen som kan tilskrives den sikrede risikoen.

Måling av forventet tap:

Forventet tap beregnes på finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter målt til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendring over totalresultatet. Det beregnes forventet tap og det regnskapsføres tapsavsetninger uavhengig av om det foreligger objektive bevis for verdifall på balansedagen. Konsernet beregner forventet tap på engasjementssum bestående av utlån, ubenyttede kreditter og garantier. Konsernet fordeler engasjementer i tre trinn ved beregning av forventet tap.

Trinn 1: Engasjementer som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko, etter første gangs innregning, målt med utgangspunkt i endring av risikoklasse, inngår i trinn 1. For engasjementer i trinn 1 beregnes det et forventet 12-måneders tap med utgangspunkt i engasjementets eksponering.

Trinn 2: Engasjementer med vesentlig økning i kredittrisiko, etter første gangs innregning, målt med utgangspunkt i endring av risikoklasse inkludert engasjementer med et mislighold over 30 dager inngår i trinn 2. For engasjementer i trinn 2 beregnes det et forventet livstidstap med utgangspunkt i engasjementets eksponering og forventet løpetid.

Trinn 3: Engasjementer med vesentlig økning i kredittrisiko, hvor det er objektive bevis på at verdifall har inntruffet eller hvor misligholdet er over 90 dager inngår i trinn 3. Trinnavsetningen består av både individuelt vurderte nedskrivninger og modellberegnet forventet tap. For engasjementer hvor det ikke foreligger en individuell nedskrivningsvurdering beregnes det et forventet livstidstap med utgangspunkt i engasjementets eksponering, segmentets parameter for forventet tap og forventet løpetid.

Beregnet forventet tap er basert på følgende prinsipper:

Med utgangspunkt i konsernets risikoklassifiseringssystem er det per risikoklasse fastsatt en sannsynlighetsgrad for mislighold med formål å kunne beregne forventet tap. Konsernets engasjementer er klassifisert i segmenter hvor det er fastsatt en forventet tapsgrad gitt mislighold. Segmentene er fastsatt ut fra produkt, sikkerhet og andre kriterier, slik at hvert segment inneholder lån med tilnærmet samme risikoprofil. Forventet tap beregnes ved å multiplisere sannsynlighetsgrad for mislighold (PD) * forventet tapsgrad gitt mislighold (LGD) * med eksponering ved mislighold (EAD). Forventet eksponering er blant annet basert på forventet løpetid på engasjementer. Ved beregning av forventet tap foretas det en sannsynlighetsvektet beregning på forventet makroøkonomisk utvikling, som baseres på makroøkonomiske utsikter og observerte kredittap.

Note 2 - Driftssegmenter

Segmentrapporteringen er basert på bankens interne rapporteringsformat, hvor morbank og boligkreditselskapet er splittet i privatmarked, bedriftsmarked og finans. I tillegg kommer øvrige datterselskap, samt et ikke rapporterbart segment med poster som ikke er fordelt til øvrige segmenter.

Resultat

30.09.2018	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	232,4	83,0	-19,8	88,0	-1,8	34,1	1,2	417,1
Andre inntekter	49,8	6,2	-1,2	-17,3	20,0	137,8	-6,3	189,0
Driftskostnader	41,6	11,5	0,0	23,5	5,7	130,9	-3,2	210,0
Resultat før tap	240,6	77,7	-21,0	47,2	12,5	41,0	-1,9	396,1
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-2,3	2,1	0,0	10,1	0,0	0,1	0,0	10,0
Resultat før skattekostnad	242,9	75,6	-21,0	37,1	12,5	40,9	-1,9	386,1
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	9,3	0,3	51,5	-0,5	60,6
Resultat etter skatt	242,9	75,6	-21,0	27,8	12,2	-10,6	-1,4	325,5

30.09.2017	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	248,5	81,4	-19,8	91,4	-3,3	29,7	0,6	428,5
Andre inntekter	46,4	7,1	21,8	-17,8	58,5	24,4	-10,8	129,6
Driftskostnader	41,0	11,6	0,0	25,3	10,2	123,4	-4,3	207,2
Resultat før tap	253,9	76,9	2,0	48,3	45,0	-69,3	-5,9	350,9
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-0,1	3,5	0,0	5,6	0,0	-0,1	0,0	8,9
Resultat før skattekostnad	254,0	73,4	2,0	42,7	45,0	-69,2	-5,9	342,0
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	10,7	7,5	61,3	-1,5	78,0
Resultat etter skatt	254,0	73,4	2,0	32,0	37,5	-130,5	-4,4	264,0

31.12.2017	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	335,5	108,7	-26,1	123,0	-4,1	39,2	1,0	577,2
Andre inntekter	63,2	10,2	20,3	-23,7	62,6	33,8	-11,9	154,5
Driftskostnader	58,1	16,5	0,0	34,7	13,7	159,7	-5,3	277,4
Resultat før tap	340,6	102,4	-5,8	64,6	44,8	-86,7	-5,6	454,3
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-0,2	-1,4	0,0	8,8	0,0	0,0	0,0	7,2
Resultat før skattekostnad	340,8	103,8	-5,8	55,8	44,8	-86,7	-5,6	447,1
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	14,1	6,3	84,7	-1,4	103,7
Resultat etter skatt	340,8	103,8	-5,8	41,7	38,5	-171,4	-4,2	343,4

Balanse

30.09.2018	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	26.200,8	4.667,5	0,0	1.975,9	0,0	456,4	-63,7	33.236,9
Andre eiendeler	5,9	0,0	4.949,4	31,3	190,0	2.974,1	-1.992,9	6.157,8
Sum eiendeler	26.206,7	4.667,5	4.949,4	2.007,2	190,0	3.430,5	-2.056,6	39.394,7
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.648,3	3.100,8	1.768,8	11,5	0,0	171,0	-81,6	14.618,8
Annen gjeld/mellomregning	16.558,4	1.566,7	3.180,6	1.681,6	94,6	-598,5	-1.735,2	20.748,2
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	314,1	95,4	3.858,0	-239,8	4.027,7
Sum gjeld og egenkapital	26.206,7	4.667,5	4.949,4	2.007,2	190,0	3.430,5	-2.056,6	39.394,7

30.09.2017	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	24.059,8	4.073,0	0,0	1.878,6	0,0	513,0	-100,8	30.423,6
Andre eiendeler	6,6	0,0	4.744,6	27,7	275,9	2.907,5	-1.819,1	6.143,2
Sum eiendeler	24.066,4	4.073,0	4.744,6	1.906,3	275,9	3.420,5	-1.919,9	36.566,8
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.642,8	2.692,8	1.502,2	12,5	0,0	117,6	-26,5	13.941,4
Annen gjeld/mellomregning	14.423,6	1.380,2	3.242,4	1.627,7	139,4	-140,0	-1.706,9	18.966,4
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	266,1	136,5	3.442,9	-186,5	3.659,0
Sum gjeld og egenkapital	24.066,4	4.073,0	4.744,6	1.906,3	275,9	3.420,5	-1.919,9	36.566,8

31.12.2017	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom AS	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	24.467,6	4.214,0	0,0	1.894,6	0,0	497,0	-100,8	30.972,4
Andre eiendeler	7,0	0,0	4.682,5	27,2	232,4	2.965,0	-1.892,4	6.021,7
Sum eiendeler	24.474,6	4.214,0	4.682,5	1.921,8	232,4	3.462,0	-1.993,2	36.994,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.377,8	2.854,7	1.646,0	12,7	0,0	117,9	-37,3	13.971,8
Annen gjeld/mellomregning	15.096,8	1.359,3	3.036,5	1.667,5	149,2	-253,2	-1.769,8	19.286,3
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	241,6	83,2	3.597,3	-186,1	3.736,0
Sum gjeld og egenkapital	24.474,6	4.214,0	4.682,5	1.921,8	232,4	3.462,0	-1.993,2	36.994,1

Note 3 - Kapitaldekning

Konsernet benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Beregningen knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden. CVA-tillegget beregnes etter standardmetoden. Engasjementsbeløp for derivater beregnes etter markedsverdimetoden.

Konsernets ansvarlige kapital skal til en hver tid oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med selskapets aksepterte risikotoleranse. Det henvises for øvrig til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Øst sin nettside.

	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Ren kjernekapital			
Bokført egenkapital	3.235,2	3.051,6	3.384,3
Fradragsposter i ren kjernekapital			
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-6,0	-5,4	-5,2
Utbytter	0,0	0,0	-155,6
Goodwill inkludert i verdsettelse av signifikante investeringer	-156,3	0,0	-71,4
Immaterielle eiendeler	-17,5	0,0	-10,3
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	-27,7	0,0	0,0
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0
Sum ren kjernekapital	3.027,8	3.046,2	3.141,8
Øvrig kjernekapital			
Fondsobligasjoner	350,0	349,7	349,8
Fradragsposter i øvrig kjernekapital			
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0	0,0
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0
Sum øvrig kjernekapital	350,0	349,7	349,8
Sum kjernekapital	3.377,8	3.395,9	3.491,6
Tilleggskapital			
Ansvarlig lån	399,3	349,8	349,9
Fradragsposter i tilleggskapital			
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0	0,0
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0
Sum tilleggskapital	399,3	349,8	349,9
Netto ansvarlig kapital	3.777,1	3.745,8	3.841,5

Note 3 - Kapitaldekning (forts.)

	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Stater og sentralbanker	0,0	0,0	0,0
Lokale og regionale myndigheter	57,7	34,8	39,8
Offentlig eide foretak	0,0	0,0	0,0
Multilaterale utviklingsbanker	0,0	0,0	0,0
Institusjoner	151,2	166,1	132,8
Foretak	549,8	319,9	462,7
Massemarkedsengasjementer	1.643,2	1.572,1	1.575,5
Engasjementer med pant i eiendom	13.971,3	12.656,3	12.791,3
Forfalte engasjementer	128,7	129,4	119,7
Obligasjoner med fortrinnsrett	365,8	309,5	313,8
Andeler i verdipapirfond	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalposisjoner	625,5	811,0	667,7
Øvrige engasjementer	211,0	424,4	381,3
Verdipapirisering	0,0	33,6	0,0
Beregningsgrunnlag kreditt- og motpartsrisiko	17.704,1	16.457,0	16.484,7
Beregningsgrunnlag valutarisiko	0,0	0,0	0,0
Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.294,6	1.289,7	1.289,7
Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)	161,5	231,5	185,6
Sum beregningsgrunnlag	19.160,2	17.978,2	17.960,0
Ren kjernekapitaldekning	15,80 %	16,94 %	17,49 %
Kjernekapitaldekning	17,63 %	18,89 %	19,44 %
Kapitaldekning	19,71 %	20,84 %	21,39 %
Buffere			
Bevaringsbuffer	479,0	449,5	449,0
Motsyklisk buffer	383,2	269,7	359,2
Systemrisikobuffer	574,8	539,3	538,8
Buffer for systemviktige banker	0,0	0,0	0,0
Sum bufferkrav	1.437,0	1.258,5	1.347,0
Tilgjengelig bufferkapital	2.165,6	2.237,2	2.333,5
Uvektet kjernekapitalandel *)	8,39 %	9,03 %	9,23 %

*) Uvektet kjernekapitalandel er beregnet pr. utgangen av kvartalet.

Note 4 - Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

IFRS 9 fom 01.01.18	3. kvartal 2018	30.09.2018
Tapsavsetninger		
Tapsavsetninger ved periodens begynnelse	96,8	92,1
+ Endring avsetning trinn 1	-0,6	-1,5
+ Endring avsetning trinn 2	-0,1	-1,9
+ Endring avsetning trinn 3	-0,2	7,2
= Tapsavsetninger ved periodens slutt	95,9	95,9
Periodens tapskostnad		
+ Endring avsetning trinn 1	-0,6	-1,5
+ Endring avsetning trinn 2	-0,1	-1,9
+ Endring avsetning trinn 3*	-0,2	7,2
+ Periodens konstaterte tap	3,9	11,8
- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	1,9	6,1
+ Periodens amortiseringskost nedskrivninger	0,2	0,5
= Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	1,3	10,0

* Av periodens tapskostnad inngår endring i individuelt vurderte nedskrivninger på 0,2 mill. kroner for 3. kvartal og 5,9 mill. kroner hittil i år.

IAS 39 tom 31.12.17	3. kvartal 2017	30.09.2017	31.12.2017
Individuelle nedskrivninger			
Individuelle nedskrivninger ved periodens begynnelse	65,3	67,3	67,3
- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1,5	7,1	8,3
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0,9	3,0	4,5
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	-1,3	7,9	9,6
- Tilbakef. individuelle nedskrivninger i perioden	1,0	8,7	10,0
= Individuelle nedskrivninger ved periodens slutt	62,4	62,4	63,1
Nedskrivninger på grupper av utlån			
Nedskrivninger på grupper av utlån ved periodens begynnelse	40,3	40,3	40,3
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	-5,5
= Nedskrivninger på grupper av utlån ved periodens slutt	40,3	40,3	34,8
Periodens tapskostnader			
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-2,9	-4,9	-4,2
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	-5,5
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1,7	20,8	22,0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere år ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	5,8	6,0	9,5
- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	0,8	13,7	15,3
+/- Periodens amortiseringskost nedskrivninger	0,0	0,7	0,7
= Tap på utlån og garantier	3,8	8,9	7,2

Note 5 - Misligholdte og tapsutsatte engasjementer kunder

	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Misligholdte engasjementer (over 90 dager)			
Næring	15,2	18,6	17,6
+ Person	183,3	163,0	156,2
= Brutto misligholdte engasjementer	198,5	181,6	173,8
- Tapsavsetninger	69,8	62,4	63,1
= Netto misligholdte engasjementer	128,7	119,2	110,7
Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjementer			
Næring	0,0	1,3	1,3
+ Person	0,0	0,1	0,1
= Brutto tapsutsatte engasjementer	0,0	1,4	1,4
- Tapsavsetninger	0,0	0,0	0,0
= Netto tapsutsatte engasjementer	0,0	1,4	1,4
Misligholdte og tapsutsatte engasjementer			
Næring	15,2	19,9	18,9
+ Person	183,3	163,1	156,3
= Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	198,5	183,0	175,2
- Tapsavsetninger	69,8	62,4	63,1
= Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	128,7	120,6	112,1

Note 6 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Lønnstgere	8.589,6	8.614,7	8.400,5
Offentlig forvaltning	479,1	400,1	470,5
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	130,4	117,6	123,3
Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	1.119,0	796,9	1.109,5
Bygg og anlegg	488,5	459,2	516,7
Varehandel/hotell og restaurant	416,7	416,6	425,0
Transport/kommunikasjon	261,3	198,5	212,1
Forr.m. finans tjenesteyting	1.337,6	1.210,7	1.148,1
Tjenesteytende næringer ellers	819,9	734,6	705,7
Omsetning og drift av fast eiendom	881,1	896,9	765,0
Utlandet	95,6	95,6	95,4
Sum innskudd fra kunder	14.618,8	13.941,4	13.971,8

Note 7 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Lønnstgere	28.548,5	26.266,0	26.659,1
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	111,0	106,6	104,6
Industri og bergverk, kraft og vannforsyning	81,6	80,0	82,4
Bygg og anlegg	406,0	318,3	292,1
Varehandel/hotell og restaurant	129,5	150,3	154,7
Transport/kommunikasjon	47,3	57,3	47,7
Forr.m. finans tjenesteyting	271,8	185,6	193,1
Tjenesteytende næringer ellers	788,7	777,8	780,6
Omsetning og drift av fast eiendom	2.924,1	2.557,3	2.726,2
Utlandet	23,6	27,1	29,8
Brutto utlån til kunder	33.332,1	30.526,3	31.070,3
Avsetning tap på utlån	-95,2	-102,7	-97,9
Netto utlån til kunder	33.236,9	30.423,6	30.972,4

Note 8 - Geografisk fordeling av utlån kunder

	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Drammen	5.095,6	4.399,7	4.644,7
Nedre Eiker	2.422,1	2.356,0	2.434,4
Øvre Eiker	2.140,2	2.051,2	2.089,1
Buskerud forøvrig	3.662,2	2.923,6	3.105,5
Oslo	6.448,9	6.070,3	5.980,6
Akershus	6.013,3	5.636,5	5.696,6
Vestfold	2.726,2	2.748,3	2.762,7
Østfold	1.649,6	1.577,8	1.587,0
Resten av landet	3.150,4	2.735,8	2.739,9
Utlandet	23,6	27,1	29,8
Brutto utlån til kunder	33.332,1	30.526,3	31.070,3
Avsetning tap på utlån	-95,2	-102,7	-97,9
Netto utlån til kunder	33.236,9	30.423,6	30.972,4

Note 9 - Kreditrisiko

Risikoklassifiseringssystemene anvendes for beslutningsstøtte, overvåkning og rapportering. Risikoparameterne fra klassifiseringssystemene inngår som en integrert del av kredittprosessen og oppfølging av nærings- og personmarkedsporteføljene. Risikoklassifiseringen gjøres med bakgrunn i en vektet beregning av ulike parametere knyttet til betjeningsevne, betjeningshistorikk og informasjon fra ekstern kredittinformasjonsleverandør.

Morbanken og Sparebanken Øst Boligkreditt AS sine porteføljer er basert på en risikoklassifisering bestående av 11 kategorier fra A til K. Risikoklasse A representerer laveste risikoklasse og risikoklasse K representerer høyeste risiko. I morbank og Sparebanken Øst Boligkreditt AS består risikoklasse J og K av engasjement der det foreligger objektive bevis på mislighold/tap og at engasjementene er under spesiell oppfølging. Porteføljen til AS Financiering er også klassifisert i 11 kategorier. Kriteriene for klassifisering i AS Financiering avviker fra morbank og Sparebanken Øst Boligkreditt AS.

IFRS 9 fom 01.01.18 30.09.2018	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekk- fasiliteter	Sum Engasjementer	%	Sum engasjement fordelt pr. trinn		
						Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3*
A	12.951,1	5,5	1.079,6	14.036,2	40,0	14.023,1	6,8	6,3
B	5.808,9	30,0	198,5	6.037,4	17,2	6.014,6	22,8	0,0
C	5.574,9	30,8	135,0	5.740,7	16,4	5.726,1	14,6	0,0
D	5.586,0	34,5	172,3	5.792,8	16,5	5.776,3	15,1	1,4
E	652,4	3,4	35,5	691,3	2,0	616,3	74,0	1,0
F	1.018,3	1,7	3,7	1.023,7	2,9	915,6	107,8	0,3
G	1.168,4	0,0	0,4	1.168,8	3,3	939,3	224,4	5,1
H	156,3	1,2	0,0	157,5	0,4	79,1	78,4	0,0
I	27,9	0,0	0,1	28,0	0,1	24,0	1,2	2,8
J	169,2	1,2	0,1	170,5	0,5	20,3	22,9	127,3
K	209,4	1,5	0,1	211,0	0,6	19,8	41,8	149,4
Ufordelt	9,3	0,0	0,1	9,4	0,0	9,4	0,0	0,0
Sum	33.332,1	109,8	1.625,4	35.067,3	100,0	34.163,9	609,8	293,6
Tapavsetninger				95,9		17,7	6,6	71,6

* Trinn 3 avsetning inkluderer individuelt vurderte tapsnedskrivninger på 69,0 mill. kroner

IAS 39 tom 31.12.17

30.09.2017	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekk- fasiliteter	Engasjementer	% Individ. nedskr.
A	11.278,8	7,2	1.027,4	12.313,9	38,3
B	5.216,9	10,8	187,1	5.414,8	16,8
C	5.607,2	33,1	125,0	5.765,3	17,9
D	3.505,2	41,8	103,4	3.650,4	11,3
E	2.901,1	17,3	49,4	2.967,8	9,2
F	908,5	4,2	19,9	932,6	2,9
G	333,3	0,7	4,8	338,8	1,1
H	215,5	0,8	2,2	218,5	0,7
I	117,4	0,0	0,5	117,9	0,4
J	147,7	1,3	0,0	149,0	0,5
K	105,9	1,5	0,0	107,4	0,3
Ufordelt	188,8	1,4	8,5	198,7	0,6
Sum	30.526,3	120,1	1.528,2	32.175,1	100,0

31.12.2017	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekk- fasiliteter	Engasjementer	% Individ. nedskr.
A	11.290,6	3,8	1.040,8	12.335,2	37,7
B	5.641,7	22,4	201,6	5.865,7	17,9
C	5.398,7	39,2	128,0	5.565,9	17,0
D	5.785,3	41,7	119,6	5.946,6	18,2
E	1.431,7	2,2	22,8	1.456,7	4,5
F	682,9	2,5	5,5	690,9	2,1
G	296,5	0,0	2,7	299,2	0,9
H	120,9	2,0	0,4	123,3	0,4
I	83,4	0,0	0,3	83,7	0,3
J	237,9	1,3	0,1	239,3	0,7
K	99,6	1,5	0,0	101,1	0,3
Ufordelt	1,1	0,0	0,0	1,1	0,0
Sum	31.070,3	116,6	1.521,7	32.708,6	100,0

Note 10 - Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser

IFRS 9 fom 01.01.18	Virkelig verdi over resultatet		Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Til virkelig verdi		
30.09.2018				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	259,3	259,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	11,1	11,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	309,9	32.927,0	33.236,9
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.828,9	0,0	4.828,9
Aksjer og andeler	0,0	611,5	0,0	611,5
Finansielle derivater**	227,3	0,0	0,0	227,3
Sum finansielle eiendeler	227,3	5.750,3	33.197,4	39.175,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	301,6	301,6
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	14.618,8	14.618,8
Finansielle derivater**	48,4	0,0	0,0	48,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	19.590,5	19.590,5
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	465,3	465,3
Sum finansiell gjeld	48,4	0,0	34.976,2	35.024,6

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

IAS 39 tom 31.12.17	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi			
30.09.2017					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	323,9	323,9
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	8,9	8,9
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	30.423,6	30.423,6
Sertifikater og obligasjoner	4.522,4	53,9	0,0	0,0	4.576,3
Aksjer og andeler	15,9	0,0	441,1	0,0	457,0
Finansielle derivater**	350,7	0,0	0,0	0,0	350,7
Sum finansielle eiendeler	4.889,0	53,9	441,1	30.756,4	36.140,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	62,4	62,4
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	13.941,4	13.941,4
Finansielle derivater**	32,7	0,0	0,0	0,0	32,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	18.230,6	18.230,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	351,8	351,8
Sum finansiell gjeld	32,7	0,0	0,0	32.586,2	32.618,9

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Note 10 - Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser (forts.)

31.12.2017	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	341,2	341,2
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	5,7	5,7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	30.972,4	30.972,4
Sertifikater og obligasjoner	4.461,0	54,1	0,0	0,0	4.515,1
Aksjer og andeler	17,8	0,0	466,1	0,0	483,9
Finansielle derivater**	297,9	0,0	0,0	0,0	297,9
Sum finansielle eiendeler	4.776,7	54,1	466,1	31.319,3	36.616,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	330,1	330,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	13.971,8	13.971,8
Finansielle derivater**	25,5	0,0	0,0	0,0	25,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	18.228,5	18.228,5
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	351,9	351,9
Sum finansiell gjeld	25,5	0,0	0,0	32.882,3	32.907,8

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Note 11 - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Banken bruker følgende verdsettelseshierarki for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Nivå 1: Observerbare omsetningskurser i aktive markeder

Nivå 2: Observerbare omsetningskurser i mindre aktive markeder eller bruk av input som er observerbar, enten direkte eller indirekte

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata

Det vises til note 22 i årsrapporten for 2017 for nærmere omtale av de enkelte regnskapspostene.

IFRS 9 fom 01.01.18

30.09.2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	259,3	0,0	0,0	259,3	259,3
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	11,1	11,1	11,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	32.927,0	32.927,0	32.927,0
Sum eiendeler til amortisert kost	259,3	0,0	32.938,1	33.197,4	33.197,4
Gjeld til kredittinstitusjoner					
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	301,6	0,0	301,6	301,6
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	14.618,8	0,0	14.618,8	14.618,8
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	19.742,5	0,0	19.742,5	19.590,5
Ansvarlig lånekapital	0,0	463,2	0,0	463,2	465,3
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	35.126,1	0,0	35.126,1	34.976,2
Virkelig verdi					
Utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	309,9	309,9	309,9
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.828,9	0,0	4.828,9	4.828,9
Aksjer og andeler	23,3	23,0	565,2	611,5	611,5
Finansielle derivater	0,0	227,3	0,0	227,3	227,3
Sum eiendeler til virkelig verdi	23,3	5.079,2	875,1	5.977,6	5.977,6
Gjeld til virkelig verdi					
Finansielle derivater	0,0	48,4	0,0	48,4	48,4
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	48,4	0,0	48,4	48,4

Bevegelse i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi	Fastrenteutlån	Aksjer over resultatet	Sum
Balanse pr. 01.01.18	255,7	466,1	721,8
Netto realiserte gevinster	0,0	10,7	10,7
Tilgang	149,8	12,8	162,6
Avgang	96,9	11,4	108,3
Verdiendring	1,3	87,0	88,3
Overført fra nivå 1 og 2	0,0	0,0	0,0
Balanse pr. utgangen av perioden	309,9	565,2	875,1

Note 11 - Finansielle eiendeler og forpliktelser (forts.)

IAS 39 tom 31.12.17

30.09.2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	323,9	0,0	0,0	323,9	323,9
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	8,9	8,9	8,9
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	30.424,5	30.424,5	30.423,6
Sum eiendeler til amortisert kost	323,9	0,0	30.433,4	30.757,3	30.756,4
Gjeld til kredittinstitusjoner					
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	62,4	0,0	62,4	62,4
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	13.941,4	0,0	13.941,4	13.941,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	18.404,0	0,0	18.404,0	18.230,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	354,9	0,0	354,9	351,8
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	32.762,7	0,0	32.762,7	32.586,2
Virkelig verdi					
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.576,3	0,0	4.576,3	4.576,3
Aksjer og andeler					
-til virkelig verdi over resultatet	15,9	0,0	0,0	15,9	15,9
-tilgjengelig for salg	0,0	0,0	441,1	441,1	441,1
Finansielle derivater	0,0	350,7	0,0	350,7	350,7
Sum eiendeler til virkelig verdi	15,9	4.927,0	441,1	5.384,0	5.384,0
Finansielle derivater					
Finansielle derivater	0,0	32,7	0,0	32,7	32,7
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	32,7	0,0	32,7	32,7

Bevegelse i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi**30.09.2017**

Balanse pr. 31.12.16	445,7
Netto realiserte gevinster	2,4
Kjøp av aksjer	8,1
Avhending	15,1
Verdiendring	0,0
Overført fra nivå 1 og 2	0,0
Balanse pr. utgangen av perioden	441,1

Note 11 - Finansielle eiendeler og forpliktelser (forts.)

31.12.2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	341,2	0,0	0,0	341,2	341,2
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	5,7	5,7	5,7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	30.973,3	30.973,3	30.972,4
Sum eiendeler til amortisert kost	341,2	0,0	30.979,0	31.320,2	31.319,3
Gjeld til kredittinstitusjoner					
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	330,1	0,0	330,1	330,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	13.971,8	0,0	13.971,8	13.971,8
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	18.396,0	0,0	18.396,0	18.228,5
Ansvarlig lånekapital	0,0	353,8	0,0	353,8	351,9
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	33.051,7	0,0	33.051,7	32.882,3
Virkelig verdi					
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.545,1	0,0	4.515,1	4.515,1
Aksjer og andeler					
-til virkelig verdi over resultatet	17,8	0,0	0,0	17,8	17,8
-tilgjengelig for salg	0,0	0,0	466,1	466,1	466,1
Finansielle derivater	0,0	297,9	0,0	297,9	297,9
Sum eiendeler til virkelig verdi	17,8	4.843,0	466,1	5.296,9	5.296,9
Finansielle derivater					
Finansielle derivater	0,0	25,5	0	25,5	25,5
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	25,5	0,0	25,5	25,5

Bevegelse i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi**31.12.2017**

Balanse pr. 31.12.16	445,7
Netto realiserte gevinster	2,4
Kjøp av aksjer	9,3
Avhending	15,1
Verdiendring	23,7
Overført fra nivå 1 og 2	0,0
Balanse pr. utgangen av perioden	466,1

Note 12 - Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdipapirgjeld	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Obligasjoner, pålydende	19.333,5	17.851,6	17.899,2
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	123,1	246,2	232,3
Påløpt rente	133,9	132,8	97,0
Sum verdipapirgjeld	19.590,5	18.230,6	18.228,5

Endring verdipapirgjeld	30.09.2018	Emittert	Forfalt/innløst	Endring egenbeholdn.	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.2017
Obligasjoner, pålydende	7.657,0	1.200,0	1.762,0	0,0	0,0	8.219,0
OMF, pålydende NOK	11.401,0	2.500,0	480,0	0,0	0,0	9.381,0
OMF, pålydende SEK (omregn. NOK)	275,5	0,0	0,0	0,0	-23,7	299,2
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	123,1	0,0	0,0	0,0	-109,2	232,3
Påløpt rente	133,9	0,0	0,0	0,0	36,9	97,0
Sum verdipapirgjeld	19.590,5	3.700,0	2.242,0	0,0	-96,0	18.228,5

Endring ansv. lånekapital	30.09.2018	Emittert	Forfalt/innløst	Endring egenbeholdn.	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.2017
Ordinær ansvarlig lånekapital, pålydende	465,0	400,0	285,0	0,0	0,0	350,0
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,4	-0,3
Påløpt rente	1,0	0,0	0,0	0,0	-1,2	2,2
Sum ansv. lånekapital	465,3	400,0	285,0	0,0	-1,6	351,9

Note 13 - Finansielle derivater

30.09.2018

Virkelig verdi over resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	12,4	0,1	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0
Sum valutainstrumenter	12,4	0,1	0,0
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	690,0	1,6	7,0
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	690,0	1,6	7,0
Anvendt for sikringsbøkføring			
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	304,9	0,0	29,8
Sum valutainstrumenter	304,9	0,0	29,8
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	5.315,0	225,6	11,6
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	5.315,0	225,6	11,6
Sum derivater		227,3	48,4

30.09.2017

Virkelig verdi over resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	6,7	0,3	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0
Sum valutainstrumenter	6,7	0,3	0,0
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	615,5	0,1	16,8
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	615,5	0,1	16,8
Garanti overfor Eksportfinans ASA	72,7	2,8	0,0
Sum andre derivater	72,7	2,8	0,0

Note 13 - Finansielle derivater (forts.)

Anvendt for sikringsbokføring	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	304,9	0,0	12,6
Sum valutainstrumenter	304,9	0,0	12,6
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	5.615,0	347,5	3,3
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	5.615,0	347,5	3,3
Sum derivater		350,7	32,7

31.12.2017

Virkelig verdi over resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	12,4	0,1	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0
Sum valutainstrumenter	12,4	0,1	0,0
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	590,0	0,1	15,3
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	590,0	0,1	15,3
Anvendt for sikringsbokføring	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	304,9	0,0	6,1
Sum valutainstrumenter	304,9	0,0	6,1
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	5.615,0	297,7	4,1
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	5.615,0	297,7	4,1
Sum derivater		297,9	25,5

Note 14 - Motregning finansielle instrumenter

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA). Det er ikke foretatt motregning i balanseførte beløp i henhold til opplysningskravet om motregning.

Eksponering pr. 30.09.2018	Brutto beløp	Motregnet	Balanseført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Utvekslet sikkerhetsstillelse	Beløp etter mulig nettooppgjør
Finansielle derivater eiendeler	160,7	0,0	160,7	-35,0	-7,9	117,8
Finansielle derivater gjeld	35,0	0,0	35,0	-35,0	0,0	0,0
Eksponering pr. 30.09.2017						
Finansielle derivater eiendeler	193,3	0,0	193,3	-12,6	0,0	180,7
Finansielle derivater gjeld	12,6	0,0	12,6	-12,6	0,0	0,0
Eksponering pr. 31.12.2017						
Finansielle derivater eiendeler	181,5	0,0	181,5	-6,1	-12,3	163,1
Finansielle derivater gjeld	6,1	0,0	6,1	-6,1	0,0	0,0

Note 15 - Netto renteinntekter

	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1-30.9.2018	1.1-30.9.2017	Året 2017
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,6	0,4	1,5	1,2	1,7
Renter av utlån til kunder	243,5	238,4	712,8	710,2	949,2
Renter av sertifikater og obligasjoner	18,9	16,2	52,8	54,8	69,2
Sum renteinntekter	263,0	255,0	767,1	766,2	1.020,1
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	1,6	0,7	4,8	2,3	3,3
Renter på innskudd fra kunder	31,5	29,2	89,6	87,9	116,5
Renter på verdipapirgjeld	84,6	71,8	239,3	230,6	300,6
Renter på ansvarlig lånekapital	2,4	2,8	7,6	8,4	11,1
Sikringsfondsavgift	3,0	2,8	8,7	8,5	11,4
Sum rentekostnader	123,1	107,3	350,0	337,7	442,9
Netto renteinntekter	139,9	147,7	417,1	428,5	577,2

Note 16 - Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter

	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1-30.9.2018	1.1-30.9.2017	Året 2017
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	-7,4	-0,6	-10,9	12,4	9,7
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og aksjederivater	63,7	0,9	104,5	6,3	8,2
Netto verdiendring og gevinst/tap på fastrenteutlån	-0,9	0,0	-1,7	0,0	0,0
Netto verdiendring og gevinst/tap på andre finansielle instrumenter	0,8	3,8	6,7	6,3	12,6
Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instr. til virkelig verdi	56,2	4,1	98,6	25,0	30,5

Note 17 - Driftskostnader

	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1-30.9.2018	1.1-30.9.2017	Året 2017
Lønnskostnader inkl. aga og finansskatt	41,1	36,0	107,6	103,1	139,7
Pensjonskostnader	3,3	3,1	9,6	9,8	9,7
Andre personalrelaterte kostnader	2,1	1,5	7,7	4,8	7,2
IT-kostnader	9,7	9,0	25,6	26,0	34,3
Andre administrasjonskostnader	3,4	3,6	12,3	11,8	16,3
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	3,6	4,3	10,0	14,2	17,9
Driftskostnader eiendommer og lokaler	4,2	4,0	14,0	14,3	20,7
Honorarer	4,0	2,6	10,7	9,5	12,6
Øvrige driftskostnader	2,9	4,3	12,5	13,7	19,0
Sum driftskostnader	74,3	68,4	210,0	207,2	277,4

Note 18 - Garantiansvar og andre poster utenom balansen

Garantiansvar	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Betalingsgarantier	25,4	31,5	30,9
Kontraktsgarantier	50,2	54,3	52,8
Lånegarantier	17,5	14,6	17,3
Annet garantiansvar	16,7	19,7	15,6
Sum garantier overfor kunder	109,8	120,1	116,6
Garanti overfor Eksportfinans ASA	0,0	72,7	0,0
Sum garantiansvar	109,8	192,8	116,6

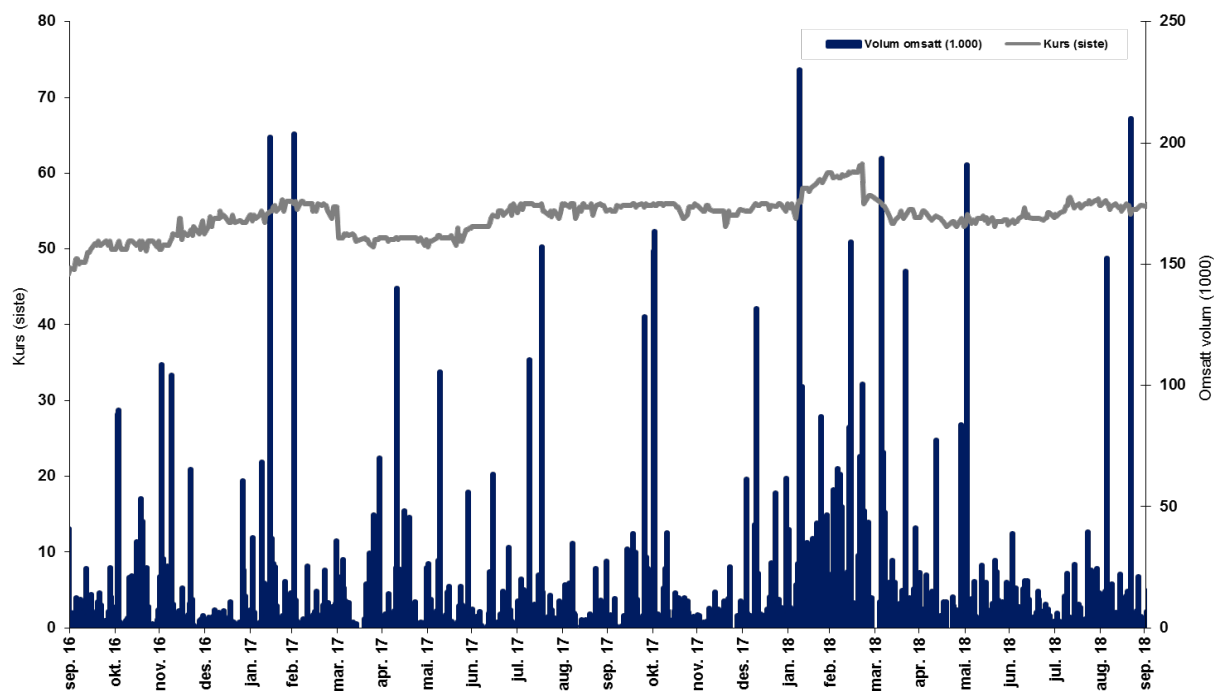
Pantstillelser	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Obligasjoner, pål. verdi, stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	711,0	571,0	561,0
Sum pantstillelser	711,0	571,0	561,0

I forbindelse med ratingprosessen av Sparebanken Øst Boligkreditt AS, har banken utstedt en garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket. OMF-forpliktelsene utgjør pålydende MNOK 11.676,5 pr. 30.09.18, MNOK 9.673,6 pr. 30.09.17 og MNOK 9.680,2 pr. 31.12.17.

Fortrinnsrett	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Fortrinnsrett iht. finansforetaksloven § 11-15 (pålydende)	11.676,5	9.673,6	9.680,2
Sum fortrinnsrett	11.676,5	9.673,6	9.680,2

Note 19 - Egenkapitalbevis

Sparebanken Øst (SPOG)

De 20 største egenkapitalbeviserne pr. 30.09.2018

Navn	Antall	%	Navn	Antall	%
1 MP Pensjon	1.662.815	8,02 %	11 Profond AS	200.163	0,97 %
2 Cape Invest AS	1.170.000	5,64 %	12 Bergen Kommunale Pensjonskasse	200.000	0,96 %
3 Directmarketing Invest AS	999.500	4,82 %	13 DnB NOR Markets	165.000	0,80 %
4 Verdipapirfondet Eika utbytte	811.943	3,92 %	14 Danske Bank AS (Nom.)	156.842	0,76 %
5 Hansen, Asbjørn Rudolf	500.000	2,41 %	15 Atlas Absolutt	151.325	0,73 %
6 Jag Holding AS	400.000	1,93 %	16 Løkke, Helge Arnfinn	148.433	0,72 %
7 Foretakskonsulenter AS	385.100	1,86 %	17 Johansen, Kjell Petter	135.000	0,65 %
8 Wenaasgruppen AS	273.000	1,32 %	18 Juel, Iver Albert	131.306	0,63 %
9 AS Andersen Eiendomselskap	270.972	1,31 %	19 Seriana AS	130.931	0,63 %
10 Storetind AS	267.096	1,29 %	20 MSIP Equity Morgan Stanley & Co.	123.460	0,60 %

Eierbrøk morbank

	01.01.2018	01.01.2017
Egenkapitalbeviskapital	207,3	207,3
Overkursfond	387,8	387,8
Utjevningsfond (ekskl. utbytte)	310,7	296,1
Andel fond for urealiserte gevinster	68,3	63,3
Sum teller (A)	974,0	954,5
Sum egenkapital ekskl. hybridkapital (årets avsetning til utbytter holdt utenom)	2.831,6	2.636,1
Sum nevner (B)	2.831,6	2.636,1
Eierbrøk (A/B) i %	34,40	36,21

Resultatregnskap morbank

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1.-30.9.2018	1.1.-30.9.2017	Året 2017
Renteinntekter	157,8	156,9	462,6	481,1	637,8
Rentekostnader	77,6	72,1	222,9	231,2	302,7
Netto renteinntekter	80,2	84,8	239,7	249,9	335,1
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	25,7	25,4	78,1	73,5	99,6
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	4,9	3,7	12,3	10,7	14,4
Utbytte	24,3	0,2	33,0	16,2	164,4
Netto verdiendring og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	56,7	4,2	103,6	35,8	41,3
Andre driftsinntekter	1,0	1,0	3,6	3,9	4,9
Netto andre driftsinntekter	102,8	27,1	206,0	118,7	295,8
Lønn mv.	40,3	33,7	107,9	98,5	130,1
Administrasjonskostnader	11,1	10,5	31,1	31,1	41,1
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	2,6	2,6	6,7	8,9	11,3
Andre driftskostnader	9,4	10,2	31,3	32,8	43,5
Sum driftskostnader	63,4	57,0	177,0	171,3	226,0
Resultat før tap	119,6	54,9	268,7	197,3	404,9
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	-1,0	1,2	0,2	3,3	-1,6
Resultat før skattekostnad	120,6	53,7	268,5	194,0	406,5
Skattekostnad	9,5	13,7	35,5	44,7	61,1
Resultat etter skatt	111,1	40,0	233,0	149,3	345,4
Hybridkapitaleiernes andel av resultatet	3,0	2,7	8,5	8,3	11,0
EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet	108,1	37,3	224,5	141,0	334,4
Resultat etter skatt	111,1	40,0	233,0	149,3	345,4
Resultat pr. egenkapitalbevis	1,80	0,65	3,73	2,46	5,84
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	1,80	0,65	3,73	2,46	5,84

Totalresultat morbank

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2018	3. kvartal 2017	1.1.-30.9.2018	1.1.-30.9.2017	Året 2017
Resultat etter skatt	111,1	40,0	233,0	149,3	345,4
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	-29,0
Skatt relatert til poster som ikke kan bli reklassifisert	0,0	0,0	0,0	0,0	7,3
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Utlån til virkelig verdi	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0
Endr. virkelig verdi for investeringer tilgj. for salg (IAS 39 tom 31.12.17)	0,0	0,0	0,0	0,0	23,7
Skatt relatert til poster som kan bli reklassifisert	0,0	0,0	0,2	0,0	-0,8
Totalresultat	111,1	40,0	232,3	149,3	346,6

Balanse morbank

(Beløp i mill.)	30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	259,3	323,9	341,2
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.373,7	1.930,1	1.929,3
Utlån til og fordringer på kunder	18.300,7	18.078,2	18.653,6
Sertifikater og obligasjoner	4.667,8	4.420,0	4.358,8
Aksjer og andeler	611,4	457,0	483,9
Finansielle derivater	81,5	157,4	128,0
Eierinteresser i konsernselskap	940,9	890,9	890,9
Utsatt skatt eiendel	4,1	0,0	9,2
Varige driftsmidler	83,8	75,3	76,0
Andre eiendeler	5,0	12,5	10,9
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	11,8	12,7	7,0
Sum eiendeler	27.340,0	26.358,0	26.888,8
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner	571,5	330,2	562,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.704,2	13.966,5	14.001,0
Finansielle derivater	18,5	20,1	19,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7.741,3	8.342,9	8.357,8
Andre forpliktelser	207,9	145,3	178,4
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	33,6	31,5	28,8
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	66,8	37,3	66,1
Utsatt skatt forpliktelse	0,0	3,6	0,0
Ansvarlig lånekapital	465,3	351,8	351,9
Sum gjeld	23.809,1	23.229,2	23.565,4
Innskutt egenkapital	595,1	595,1	595,1
Hybridkapital	475,5	351,7	351,7
Opptjent egenkapital	2.460,3	2.182,0	2.376,6
Sum egenkapital	3.530,9	3.128,8	3.323,4
Sum gjeld og egenkapital	27.340,0	26.358,0	26.888,8

Endring egenkapital morbank

	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital							
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Over-kurs	Fonds-obligasjon	Utjevn-ingsfond	Grunnfonds-kapital	Gave-fond	Fond for urealiserte gevinster	Verdiendr. over totalres. som reklas.	Annen egenkapital	Udisponert resultat
(Beløp i mill.)											
30.09.2018											
Egenkapital pr. 31.12.2017	2.971,7	207,3	387,8	0,0	409,3	1.731,6	38,1	197,6	0,0	0,0	0,0
Implementeringseffekt IFRS 9	15,5	0,0	0,0	0,0	5,1	9,5	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,7	0,0	0,0	351,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2018	3.338,9	207,3	387,8	351,7	414,4	1.741,1	38,1	197,6	0,9	0,0	0,0
Ordinært resultat	233,0	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	224,5
Endring i utlån til virkelig verdi over totalres.	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,0	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	232,3	0,0	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,0	224,5
Utbytte til EK-bevisiere 2017 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2017 vedtatt	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital	-11,6	0,0	0,0	-11,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	2,9	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innfrielse av hybridkapital	-76,0	0,0	0,0	-76,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utstedelse av hybridkapital	200,0	0,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 30.09.2018	3.530,9	207,3	387,8	475,5	310,7	1.689,2	38,1	197,6	0,2	0,0	224,5

	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital							
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Over-kurs	Fonds-obligasjon	Utjevn-ingsfond	Grunnfonds-kapital	Gave-fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat	
30.09.2017											
Egenkapital pr. 31.12.2016	2.760,6	207,3	387,8	0,0	379,0	1.573,7	38,1	174,7	0,0	0,0	
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,9	0,0	0,0	351,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2017	3.112,5	207,3	387,8	351,9	379,0	1.573,7	38,1	174,7	0,0	0,0	
Ordinært resultat	149,3	0,0	0,0	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	141,0	
Endr. i virkelig verdi for investeringer TFS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Totalresultat	149,3	0,0	0,0	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	141,0	
Utbytte til EK-bevisiere 2016 vedtatt	-82,9	0,0	0,0	0,0	-82,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Utbytte på samfunnskapitalen 2016 vedtatt	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	
Betalte renter på hybridkapital	-11,2	0,0	0,0	-11,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	2,7	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Egenkapital pr. 30.09.2017	3.128,8	207,3	387,8	351,7	296,1	1.532,1	38,1	174,7	0,0	141,0	

	Innskutt egenkapital		Hybridkapital	Opptjent egenkapital							
	Sum egenkapital	Egenkapital-bevis	Over-kurs	Fonds-obligasjon	Utjevn-ingsfond	Grunnfonds-kapital	Gave-fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Udisponert resultat	
2017											
Egenkapital pr. 31.12.2016	2.760,6	207,3	387,8	0,0	379,0	1.573,7	38,1	174,7	0,0	0,0	
Reklassifisering av fondsobligasjon	351,9	0,0	0,0	351,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Omarbeidet egenkapital pr. 01.01.2017	3.112,5	207,3	387,8	351,9	379,0	1.573,7	38,1	174,7	0,0	0,0	
Årsresultat	345,4	0,0	0,0	11,0	121,1	213,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Endr. i virkelig verdi for investeringer TFS	22,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22,9	0,0	0,0	
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-21,7	0,0	0,0	0,0	-7,9	-13,9	0,0	0,0	0,0	0,0	
Totalresultat	346,6	0,0	0,0	11,0	113,2	199,4	0,0	22,9	0,0	0,0	
Utbytte til EK-bevisiere 2016 vedtatt	-82,9	0,0	0,0	0,0	-82,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Utbytte på samfunnskapitalen 2016 vedtatt	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	
Betalte renter på hybridkapital	-14,8	0,0	0,0	-14,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skatteeffekt på hybridkapital ført direkte mot EK	3,6	0,0	0,0	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Egenkapital pr. 31.12.2017	3.323,4	207,3	387,8	351,7	409,3	1.731,6	38,1	197,6	0,0	0,0	

Kontantstrømoppstilling morbank

		30.09.2018	30.09.2017	31.12.2017
Driftsaktiviteter				
Resultat før skattekostnad		268,5	194,0	406,5
Justert for:				
Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader		50,1	51,0	4,7
Netto inn-/utbetaling av lån til kredittinstitusjoner		-439,6	-190,7	-193,0
Netto inn-/utbetaling av lån til kunder		372,3	1.078,1	509,2
Endring i sertifikater og obligasjoner		-309,7	-290,9	-229,6
Verdiendring aksjer og andeler		-103,2	0,0	-3,4
Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften		-7,3	0,8	10,9
Netto inn-/utbetaling av innlån fra kredittinstitusjoner		36,4	32,9	-3,7
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder		653,9	24,5	104,2
Endring i øvrig gjeld i forbindelse med driften		18,2	-25,2	-14,4
Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad		8,1	4,5	1,9
Netto gevinst/tap fra investeringsaktiviteter		-1,3	-3,4	-3,4
Netto gevinst/tap fra finansieringsaktiviteter		2,6	1,0	1,1
Netto endring i forbindelse med investeringsaktiviteter		0,0	0,0	0,0
Periodens betalte skatt		-68,0	-47,9	-50,2
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	481,0	828,7	540,8
Investeringsaktiviteter				
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-14,6	-11,6	-14,7
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		0,2	0,2	0,2
Netto inn-/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer		-23,1	207,8	206,5
Netto inn-/utbetaling vedrørende investeringer i datterselskap		-50,0	-2,4	-2,4
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-87,5	194,0	189,6
Finansieringsaktiviteter				
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner		-30,0	-30,0	240,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer		-2.048,6	-1.487,0	-2.246,4
Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer		1.600,0	599,8	1.399,3
Utbetaling av utbytte		-103,7	-82,9	-82,9
Brutto utbetaling ved tilbakebetaling av hybridkapital		-76,0	0,0	0,0
Brutto innbetaling ved innfrielse av hybridkapital		200,0	0,0	0,0
Betalte renter på hybridkapital		-11,6	-11,2	-14,9
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	-469,9	-1.011,3	-704,9
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-76,4	11,4	25,5
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		346,8	321,4	321,4
Beholdning av kontanter og kontantekv. periodens slutt		270,4	332,8	346,9

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Nøkkeltall konsern

	3. kvartal 2018	2. kvartal 2018	1. kvartal 2018	4. kvartal 2017	3. kvartal 2017
Lønnsomhet					
1. Egenkapitalrentabilitet	15,51	12,24	9,67	9,31	9,37
2. Rentenetto i % av GFK	1,42	1,40	1,55	1,60	1,60
3. Resultat etter skatt i % av GFK	1,41	1,11	0,87	0,86	0,87
4. Kostnader i % av GFK	0,75	0,68	0,77	0,76	0,74
5. Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)	31,89	32,86	40,31	40,44	38,54
6. Kostnader i % av inntekter (ekskl. avk. på finansielle invest.)	48,72	43,70	40,82	41,79	39,49
Balansetall					
7. Netto utlån til kunder	33.236,9	32.181,4	31.371,6	30.972,4	30.423,6
8. Utlånsvekst (kvartal)	3,28	2,58	1,29	1,80	1,11
9. Innskudd	14.618,8	14.268,2	13.940,9	13.971,8	13.941,4
10. Innskuddsvekst (kvartal)	2,46	2,35	-0,22	0,22	-0,69
11. Gjennomsnittlig egenkapital	3.484,1	3.364,7	3.274,3	3.268,0	3.268,7
12. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	39.063,3	38.280,8	37.411,9	36.780,5	36.616,0
Tapsavsetninger på utlån og mislighold					
13. Tap i % av netto utlån til kunder (IB)	0,02	0,08	0,03	-0,02	0,05
14. Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder	0,29	0,30	0,30	0,32	0,34
15. Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån	0,39	0,34	0,37	0,36	0,40
Soliditet					
16. Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)	16,63	17,17	17,46	17,49	17,66
17. Ren kjernekapitaldekning (%)	15,80	16,69	17,25	17,49	16,94
18. Kjernekapitaldekning (%)	17,63	18,57	19,16	19,44	18,89
19. Kapitaldekning (%)	19,71	20,44	21,62	21,39	20,84
20. Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	19.160,2	18.640,8	18.294,3	17.960,0	17.978,2
21. Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% av udisp. res. (%)	8,79	8,97	9,17	9,23	9,37
22. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	8,39	8,75	9,07	9,23	9,03
Likviditet					
23. Innskuddsdekning	43,98	44,34	44,44	45,11	45,82
24. LCR (%)	159,90	257,14	217,55	204,15	223,96
Kontor og årsverk					
25. Antall bankkontorer	27	27	27	25	25
26. Årsverk	201	200	194	181	190
Egenkapitalbevis					
27. Eierbrøk (morbank) (%)	34,40	34,40	34,40	36,21	36,21
28. Antall egenkapitalbevis	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183
29. Bokført egenkapital pr. bevis	58,94	56,68	54,98	58,57	57,76
30. Resultat pr. egenkapitalbevis	2,26	1,70	1,30	1,34	1,35
31. Utbytte pr. bevis	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00
32. Omløpshastighet	19,34	29,33	46,24	19,66	15,41
33. Kurs	55,80	53,20	57,00	55,25	55,00

Nøkkeltall beskrivelse

Lønnsomhet

1. Egenkapitalrentabilitet	Resultat som henføres til egenkapitalbevis- og grunnfondskapitalen i % av gj.sn. ek. justert for hybridkapital
2. Rentenetto i % av GFK	Rentenetto i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
3. Resultat etter skatt i % av GFK	Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
4. Kostnader i % av GFK	Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av gj.snitt. forvaltningskapital
5. Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)	Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, utbytte, netto prov.innt., netto verdiendr. og gev./tap på fin.instr. og andre driftsinntekter
6. Kostnader i % av inntekter (ekskl. avk. på finansielle investeringer)	Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, netto prov.innt og andre driftsinntekter

Balansetall

7. Netto utlån til kunder	Brutto utlån fratrukket tapsavsetninger
8. Utlånsvekst (kvartal/12mnd)	Endring netto utlån i % av IB netto utlån. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst
9. Innskudd	Innskudd fra kunder
10. Innskuddsvekst (kvartal/12mnd)	Endring innskudd i % av IB innskudd. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst
11. Gjennomsnittlig egenkapital	(IB egenkapital (just. for hybridkap.) fratr. foreslåtte utbytter + UB egenkapital (just for hybridkap.) fratr. foreslåtte utbytter) / 2
12. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	Gjennomsnittlig forvaltningskapital basert på kvartalsvise balansetall

Tapsavsetninger på utlån og mislighold

13. Tap i % av netto utlån til kunder (IB)	Tap i % av IB netto utlån til kunder for perioden
14. Tapsavsetninger i % av brutto utlån til kunder	Sum tapsavsetninger trinn 1, 2 og 3 i % av brutto utlån
15. Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån	Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån til kunder

Soliditet

16. Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)	Ren kjernekapital inkl. 50% av EK-beviseiernes og grunnfondets andel av udisp. resultat i % av risikovektet volum (ber.gr.lag)
17. Ren kjernekapitaldekning (%)	Ren kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
18. Kjernekapitaldekning (%)	Kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
19. Kapitaldekning (%)	Sum ansvarlig kapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
20. Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	Sum kreditt- og motpartsrisiko, valutarisiko, operasjonell risiko og beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)
21. Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% udisponert resultat (%)	Kjernekapital inkl. 50% av av EK-beviseiernes og grunnfondets andel av udisp. resultat i % av uvektet beregningsgrunnlag
22. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	Kjernekapital i % av uvektet beregningsgrunnlag

Likviditet

23. Innskuddsdekning	Innskudd i % av netto utlån til kunder
24. LCR (%)	Likvide midler i % av netto utbetalinger i en stressituasjon på 30 dager

Kontor og årsverk

25. Antall bankkontorer	
26. Årsverk	

Egenkapitalbevis

27. Eierbrøk (morbank) (%)	Egenkapitalbevisiernes andel av total egenkapital just. for hybridkapital (fratrukket foreslåtte utbytter) i % (Grunnlag pr. 01.01, tidsvektet ved emisjon)
28. Antall egenkapitalbevis	Totalt antall utestående egenkapitalbevis
29. Bokført egenkapital pr. bevis	Eierandelskapitalen dividert på antall egenkapitalbevis. Årets avsetning til utbytte er inkludert i beregningen
30. Resultat pr. egenkapitalbevis	Eierandelskapitalens del av konsernets resultat etter skatt pr. utestående egenkapitalbevis pr. 31.12.
31. Utbytte pr. bevis	Utbytte i kr pr. egenkapitalbevis
32. Omløpshastighet	Annualisert omsetningshastighet (omsatt i % av utstedt)
33. Kurs	Siste omsatte

Resultatutvikling konsern

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2018	2. kvartal 2018	1. kvartal 2018	4. kvartal 2017	3. kvartal 2017
Renteinntekter	263,0	254,0	250,1	253,9	255,0
Rentekostnader	123,1	120,1	106,8	105,2	107,3
Netto renteinntekter	139,9	133,9	143,3	148,7	147,7
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	21,2	21,6	22,7	22,5	21,9
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	11,5	10,0	9,4	10,1	10,3
Utbytte	24,3	8,7	0,0	0,1	0,2
Netto verdiendring og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	56,2	40,2	2,2	5,5	4,1
Andre driftsinntekter	2,9	2,8	17,1	6,9	13,9
Netto andre driftsinntekter	93,1	63,3	32,6	24,9	29,8
Lønn mv.	46,5	36,3	42,1	38,9	40,6
Administrasjonskostnader	13,1	11,7	13,1	12,8	12,6
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	3,6	3,1	3,3	3,7	4,3
Andre driftskostnader	11,1	13,7	12,4	14,8	10,9
Sum driftskostnader	74,3	64,8	70,9	70,2	68,4
Resultat før tap	158,7	132,4	105,0	103,4	109,1
Tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	1,3	6,6	2,1	-1,7	3,8
Resultat før skattekostnad	157,4	125,8	102,9	105,1	105,3
Skattekostnad	18,2	20,2	22,2	25,7	25,4
Resultat etter skatt	139,2	105,6	80,7	79,4	79,9
Hybridkapitaleiernes andel av resultatet	3,0	2,9	2,6	2,7	2,7
EK-beviseiernes og grunnfondets andel av resultatet	136,2	102,7	78,1	76,7	77,2
Resultat etter skatt	139,2	105,6	80,7	79,4	79,9
Resultat pr. egenkapitalbevis	2,26	1,70	1,30	1,34	1,35
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	2,26	1,70	1,30	1,34	1,35

Totalresultatutvikling konsern

(Beløp i mill.)	3. kvartal 2018	2. kvartal 2018	1. kvartal 2018	4. kvartal 2017	3. kvartal 2017
Resultat etter skatt	139,2	105,6	80,7	79,4	79,9
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	0,0	0,0	0,0	-30,3	0,0
Skatt relatert til poster som ikke kan reklassifiseres	0,0	0,0	0,0	7,6	0,0
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Endr. i virkelig verdi for investeringer tilgj. for salg (IAS 39 tom 31.12.17)	0,0	0,0	0,0	23,7	0,0
Skatt relatert til poster som kan reklassifiseres	0,0	0,0	0,0	-0,8	0,0
Totalresultat	139,2	105,6	80,7	79,6	79,9

Balanseutvikling konsern

(Beløp i mill.)	30.09.2018	30.06.2018	31.03.2018	31.12.2017	30.09.2017
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	259,3	565,5	285,1	341,2	323,9
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	11,1	60,9	7,2	5,7	8,9
Utlån til og fordringer på kunder	33.236,9	32.181,4	31.371,6	30.972,4	30.423,6
Sertifikater og obligasjoner	4.828,9	4.813,3	5.070,9	4.515,1	4.576,3
Aksjer og andeler	611,5	547,8	483,4	483,9	457,0
Finansielle derivater	227,3	257,9	231,1	297,9	350,7
Investerings eiendommer	60,2	60,4	134,0	134,6	135,6
Varige driftsmidler	133,2	128,7	126,8	133,9	133,2
Andre eiendeler	15,8	91,7	100,8	103,2	145,6
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	10,5	24,3	18,8	6,2	12,0
Sum eiendeler	39.394,7	38.731,9	37.829,7	36.994,1	36.566,8
Gjeld og egenkapital					
Gjeld til kredittinstitusjoner	301,6	300,3	331,2	330,1	62,4
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.618,8	14.268,2	13.940,9	13.971,8	13.941,4
Finansielle derivater	48,4	46,6	49,1	25,5	32,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19.590,5	19.684,0	18.943,4	18.228,5	18.230,6
Andre forpliktelser	220,9	197,3	327,8	235,0	190,3
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	42,2	37,7	41,3	37,8	35,6
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	69,2	69,2	69,2	68,6	38,6
Utsatt skatt forpliktelse	10,1	9,8	10,4	8,9	24,4
Ansvarlig lånekapital	465,3	351,0	451,4	351,9	351,8
Sum gjeld	35.367,0	34.964,1	34.164,7	33.258,1	32.907,8
Innskutt egenkapital	595,1	595,1	595,1	595,1	595,1
Hybridkapital	475,5	351,8	351,7	351,7	351,7
Opptjent egenkapital	2.957,1	2.820,9	2.718,2	2.789,2	2.712,2
Sum egenkapital	4.027,7	3.767,8	3.665,0	3.736,0	3.659,0
Sum gjeld og egenkapital	39.394,7	38.731,9	37.829,7	36.994,1	36.566,8

HOVEDKONTOR
Bragernes Torg 2, Drammen
Postboks 67, 3301 Hokksund
post@oest.no
oest.no

SPAREBANKEN
ØST